

EĞİTİM VE GENÇLİK ARAŞTIRMALARI -IV

İmam Hatip Liseleri'ndeki Uluslararası Öğrencilerin EĞİTİM VE YAŞAM DENEYİMLERİ

İlim Yayma
Cemiyeti

1951

**İmam Hatip Liseleri'ndeki
Uluslararası Öğrencilerin
Eğitim ve Yaşam Deneyimleri**

İmam Hatip Liseleri'ndeki Uluslararası Öğrencilerin Eğitim ve Yaşam Deneyimleri

İlim Yayma Cemiyeti Yayınları Eğitim ve Gençlik Araştırmaları -IV
İstanbul, 2024

Yazarlar : Dr. Kurtuluş Öztürk, Doç. Dr. Ali Özdemir, Doç. Dr. Yusuf Alpaydın,
Furkan Baki Zaralioğlu, Sena Kart

ISBN : 978-625-98259-5-3

Adres : Nişancı Mah. Feshane Cad. No: 44 Eyüpsultan/ İstanbul

Telefon : +90 212 427 43 70

E-posta : iyem@iyc.org.tr

Web : iyc.org.tr

© Tüm hakları saklıdır. İlim Yayma Cemiyeti'nin yazılı izni olmadan bu eserin hiçbir kısmı elektronik ya da mekanik yollarla çoğaltılamaz. Yazıda belirtilen görüşler yazarlara aittir ve İlim Yayma Cemiyeti'ni bağlayıcılığı yoktur.

Bu çalışma İlim Yayma Cemiyeti Eğitim Araştırmaları Merkezi bünyesinde hazırlanmıştır. Kaynak göstermek suretiyle alıntı yapılabilir.

Öztürk, K., Özdemir, A., Alpaydın, Y., Zaralioğlu, F.B., Kart, S. (2024). *İmam Hatip Liseleri'ndeki Uluslararası Öğrencilerin Eğitim ve Yaşam Deneyimleri*. İlim Yayma Cemiyeti Yayınları.

İçindekiler

ÖNSÖZ	VI
YÖNETİCİ ÖZETİ	VII
GİRİŞ	1
YÖNTEM	3
BULGULAR	7
SONUÇ VE ÖNERİLER	25
KAYNAKÇA	29
YAZARLAR	30

Önsöz

İmam Hatip Okulları, 1924 yılında kabul edilen Tevhid-i Tedrisat kanunuyla açıldı. Ancak bu ilk açılış çok uzun ömürlü olmadı. İmam Hatiplerin kalıcı olarak açılışı 17 Ekim 1951’de gerçekleşti. İmam Hatip Okulları fen matematik ve sosyal bilimler müfredatına ilave olarak dini bilgileri de içeren bir müfredat uygulaması sebebiyle diğer okul türlerinden ayrılmaktadır.

Uluslararası İmam Hatip düşüncesi, Avrupa’ya çalışmak üzere gitmiş olan Türk vatandaşlarının çocuklarının kültürlerini ve kimliklerini korumaları amacıyla 1990’lardan itibaren gündeme gelmeye başlamıştır. Türkiye Diyanet Vakfı ve Milli Eğitim Bakanlığı arasında yapılan protokol çerçevesinde “Balkan Ülkelerinden, KKTC’den, Kırım’dan, Türk Cumhuriyetleri ile Türk ve Akraba topluluklarından” öğrenci kabul edilmesi kararlaştırılmıştır. İlki 2006’da erkeklere yönelik açılan Uluslararası İmam Hatipler’in zamanla kız öğrenciler de eğitim görmeye başlamıştır. Bugün itibariyle sayıları 17’ye ulaşmış olan okullar, yaklaşık 90 farklı ülkeden öğrenciye ev sahipliği yapmaktadır.

Müfredat, sahip olduğu çift yönlü içerik sebebiyle hem güncel bilgi alanını hem de inanç ve kültürel birikimi içinde barındırmaktadır. Bu yönüyle İslam coğrafyasında modern birikimle klasik birikimi birlikte aktarma beklentisine cevap verebilecek bir model olarak dikkat çekmektedir. Uluslararası İmam Hatip tecrübesi, İslam ülkeleri ve dünyanın farklı bölgelerinde yaşayan Müslüman toplumlar arasında kültürel yakınlaşmaya, ortak bir anlayışın gelişmesine ve farklı alanlarda işbirliği imkanlarının oluşmasına da katkı yapabilecek bir potansiyele sahiptir.

Bu araştırma, Türkiye’de eğitim alan Uluslararası İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin Türkiye’de eğitim almaya karar verme ve adaptasyon süreçlerini, eğitim, barınma ve yurt deneyimlerini, gelecek planlarını ve Türkiye algılarını anlamaya odaklanmaktadır.

Doç. Dr. Hızır Murat Köse

Genel Başkan Yardımcısı

Yönetici Özeti

Uluslararası lise programları, öğrencilere çok kültürlü bir eğitim ortamı sağlayarak yerel eğitim sistemlerinden farklı, özgün yapılar sunmaktadır. Bu programlar, farklı din ve dillerden öğrencilerin bir araya gelerek ilişki kurmalarına imkan vermekte ve ekonomik açıdan dezavantajlı öğrencilerin yüksek akademik başarıya ulaşmasına yardımcı olmaktadır. Ayrıca, küresel farkındalığı yüksek ve farklı kültürler hakkında geniş bilgiye sahip bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir. Türkiye'deki uluslararası imam hatip liselerinin ilki 2006 yılında Kayseri'de açılmıştır. Günümüzde sayıları 17'ye ulaşan okullar 89 ülkeden öğrenciye ev sahipliği yapmaktadır. Bu okullar, öğrencilerin Türk diline ve kültürüne uyum sağlamalarını destekleyen çeşitli projeler ve destek mekanizmaları ile öne çıkmaktadır.

Araştırma, uluslararası öğrencilerin Türkiye'de eğitim alma karar süreçlerini, adaptasyon süreçlerini, eğitim deneyimlerini, barınma ve yurt deneyimlerini, Türkiye'de yaşamın duygusal etkilerini, kişisel ve akademik gelişimlerine katkılarını ve gelecek planlarına olan etkilerini incelemektedir. Öğrenciler, burs ve eğitim olanakları, dini ve akademik eğitim imkanlarının bir arada bulunması, aile teşviki ve kültürel deneyim arzusu gibi çeşitli nedenlerle Türkiye'yi tercih etmektedir. Uyum sürecinde aile desteği, dil kursları ve sosyal destek sistemleri önemli rol oynamaktadır. Öğrenciler, dil engelleri, kültürel farklılıklar ve beslenme alışkanlıkları gibi zorluklarla karşılaşmakta, ancak yeni arkadaşlıklar ve destekleyici ortamlar sayesinde bu zorlukların üstesinden gelmektedir. Eğitim süreçlerinde bazı zorluklar mevcut olmakla birlikte, Türk eğitim sisteminin destekleyici tutumu ve yüksek kaliteli eğitim imkanları, öğrencilerin akademik gelişimine katkı sağlamaktadır.

Bu araştırma, Türkiye'deki uluslararası öğrencilerin eğitim, uyum ve yaşam süreçlerine odaklanarak deneyimlerini anlamayı amaçlamaktadır. Bulgular, öğrencilerin Türkiye'yi tercih etme nedenlerini, destek veren kurum ve kişileri, Türkiye hakkındaki ön bilgi ve beklentilerini, uyum süreçlerindeki zorlukları ve kolaylaştırıcı faktörleri, eğitimlerinin zorluklarını ve olumlu yanlarını, yurt ve konaklama deneyimlerini, Türkiye'de yaşamının duygusal etkilerini, kişisel, akademik ve yaşam becerilerine katkılarını ve gelecekteki kariyer planlarını ortaya koymaktadır. Türkiye'nin eğitim ve kültür olanaklarının uluslararası öğrenciler için cazip olduğu görülmektedir. Öğrencilerin uyum süreçlerinde aile ve sosyal destek sistemlerinin rolü büyüktür. Dil engelleri, kültürel farkındalık ve sosyal destek sistemleri, uyum süreçlerinde önemli rol oynamaktadır. Öğrencilerin kariyer planları, Türkiye'deki eğitim ve kariyer fırsatları tarafından şekillenmektedir.

Araştırma bulgularına dayalı olarak sürecin yürütücüsü olan kişi ve kurumlara yönelik bir takım öneriler ortaya çıkmıştır. Bu önerileri: ailelerin, öğrencilerin uyum sürecinde Türk eğitim sistemi hakkında bilgi sahibi olmalarının sağlanması; okul ve yurtların öğrencilerin sosyal çevrelerini genişletecek etkinlikler düzenlemeleri; dil eğitimi programlarının kapsamının genişletilmesi ve bir yıllık hazırlık Türkçe dil kursu sunulması; kültürel uyum programlarının düzenlenmesi, bireysel danışmanlık hizmetleri sunulması, yurtlardaki yaşam koşullarının iyileştirilmesi, psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinin sunulması, kariyer danışmanlığı hizmetlerinin verilmesi ve staj ile iş olanaklarına erişimin kolaylaştırılması olarak sıralanmaktadır.

Giriş

Uluslararası lise programları, belirli bir öğrenci grubuna çok kültürlü bir eğitim ortamı sunmaktadır (Bunnell, 2007'den akt. Yağız vd., 2016; Lee vd., 2012). Bu durum, uluslararası lise programlarının ülkede uygulanan eğitim süreç ve uygulamalarından farklı ilerleyerek özgün bir yapıya sahip olmasını sağlamaktadır (Gardner-McTaggart, 2018). Örneğin, yerel okullarda olmayan «farklı dil ve dinlere sahip öğrencilerin birbirleriyle ilişki geliştirme» olanağını sağlamaktadır (Crossley ve Watson, 2003'ten akt. Cambridge ve Thompson, 2004). Ayrıca, ekonomik açıdan dezavantajlı geçmişe sahip öğrencileri çekmeye ve elde tutmaya yardımcı olarak yüksek akademik başarı sağlamaktadır (Mayer, 2008). Bununla birlikte, küresel meselelerin farkında olan ve farklı kültürler hakkında geniş bir anlayışa sahip bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır (Dunne ve Edwards, 2010; Hill, 2012). Diğer yandan, uluslararası öğrencilerin varlığı ülkeler için prestij ve yumuşak güç kazanımı açısından fırsat olarak görülmektedir (Bayezit, 2017). Bu durum ülkeler için rekabet unsuru olmaktadır (Erol ve Aşlamacı,2022). Sonuç olarak, bu programların öğrencilere küresel bir vizyon kazandırmada ve onları giderek daha fazla birbirine bağlanan bir dünyaya hazırlamada önemli bir rol oynadığı söylenebilir (Igarashi ve Saito, 2014).

Türkiye'de uluslararası eğitim seferberliğinin devlet nezdinde başlangıcı, Soğuk Savaş sonrası döneme denk gelmektedir (Baskın ve Erkmen, 2023). Bu dönemde, Orta Asya Türk Cumhuriyetlerindeki öğrencilerin Türkiye'de eğitim görmeleri ve bu yolla ilişkilerin güçlendirilmesi hedeflenmiştir. Günümüzde ise hem yurt dışındaki Türk okullarıyla hem de yurt içindeki uluslararası okullarla eğitim faaliyetleri sürdürülmektedir. Yurt içindeki uluslararası okullar arasında uluslararası imam hatip okulları da bulunmaktadır. İlk olarak 2006 yılında Kayseri'de açılan uluslararası imam hatip liseleri, günümüzde 17 okul ve 89 farklı ülkeden gelen öğrencilerle proje olarak devam etmektedir.

Başta Millî Eğitim Bakanlığı Din Öğretimi Genel Müdürlüğü ve Türkiye Diyanet Vakfı işbirliğiyle sürdürülen bu projede, Müslüman ülkelerde ve Müslümanların yaşadığı diğer ülkelerde din görevlileri ve din eğitimi personelinin yetiştirilmesine yardımcı olmak hedeflenmektedir. Ayrıca, yükseköğrenim öncesinde din eğitimi almak isteyen öğrencilere destek vererek eğitim ve kültürel iş birliğini geliştirmek amaçlanmaktadır (Millî Eğitim Bakanlığı, 2024). Proje kapsamında öğrencilere burs, barınma, kıyafet, ikamet harcı ve destek kursları gibi çeşitli yardımlar sağlanmaktadır (TDV, 2024).

Öğrencilerin eğitim faaliyetleri, akademik başarı ve dini bilgi içeren mülakatlarla başlayan seçme aşamasıyla başlamaktadır. Akabinde, yoğunlaştırılmış Türkçe öğretim programı ile Türkçe diline alıştıran öğrencilerin belirlenmiş müfredatla eğitim görmeleri amaçlanmaktadır. Ayrıca, Din Öğretimi Genel Müdürlüğü kapsamında yürütülen Ülke Uzmanlığı ve Türkiye'deki Ailem Projeleriyle birlikte Türk öğrencilerle kaynaştırılmaları hedeflenmektedir (Millî Eğitim Bakanlığı, 2024).

Projenin temel ilkelerine bakıldığında, derslerin kaliteli sunulması ve projenin amaç ve hedeflerinin doğru aktarılması gibi kalite bazlı ilkelerin ön planda olduğu görülmektedir (Din Öğretimi Genel Müdürlüğü, 2021). Ancak, uluslararası imam hatip liselerinde yeterli tecrübe ve donanıma sahip olunmaması, bu liselerin sürdürülebilirlik kalitesini olumsuz etkileyerek istenen başarıya ulaşmalarını engellemiştir (Sarı, 2015). Bu durum, olguya dair nedenlerin incelenmesini elzem hale getirmiştir.

Bu araştırmada uluslararası imam hatip liselerinde eğitim gören öğrencilerin Türkiye'yi tercih etme nedenleri, Türkiye'deki eğitim süreçleri, uyum sağlama deneyimleri ve genel memnuniyet düzeylerini anlamak hedeflenmiştir. Araştırmanın alt amaçları ise,

- Öğrencilerin Türkiye'de eğitim almaya karar verme sürecinde etkili olan faktörleri incelemek. Türkiye'de eğitim almaya karar verme sürecinde destek olan kurumlar veya kişilerin rolünü anlamak.
- Öğrencilerin Türkiye'ye gelmeden önce sahip oldukları bilgileri ve bu bilgileri nasıl edindiklerini incelemek, Türkiye'ye gelmeden önceki beklentilerini belirlemek.
- Öğrencilerin Türkiye'ye geldikten sonraki adaptasyon ve uyum süreçlerini araştırmak, adaptasyon sürecinde yaşadıkları olumlu ve olumsuz deneyimleri belirlemek.
- Türkiye'deki eğitim sürecinin niteliği ve içeriği hakkındaki öğrenci düşüncelerini anlamak.
- Yurt faaliyetlerinin ve barınma koşullarının öğrencilerin Türkiye'ye uyum sağlama süreçlerine etkisini araştırmak
- Türkiye'de yaşarken öğrencilerin genel hislerini ve memnuniyet düzeylerini incelemek
- Türkiye'de eğitimin öğrencilerin kişisel, akademik ve yaşam becerilerine nasıl bir bakış açısı kazandırdığını belirlemek
- Öğrencilerin gelecekte Türkiye'de kalma veya ziyaret etme planlarını incelemek

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Bu araştırmada, nitel araştırma desenlerinden biri olan olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Fenomenolojinin felsefesi, deneyimlerin özüne ve bu deneyimlerin nasıl bilinçliliğe dönüştüğüne odaklanmaktadır. Merriam (2015), fenomenolojinin kişilerin deneyimlerinin temel yapısını derinlemesine betimlemeyi amaçladığını belirtmektedir. Bu yaklaşım, İmam Hatip Liseleri'ndeki uluslararası öğrencilerin eğitim ve yaşam deneyimlerini anlamak amacıyla öğrencilerin kişisel anlatıları ve yaşadıkları deneyimler üzerinden, onların Türkiye'yi tercih etme nedenlerini, adaptasyon ve eğitim süreçlerini, gelecek ve kariyer planlarını derinlemesine anlamayı ve bu deneyimlerin temel yapılarını ortaya koymayı hedeflemektedir.

Araştırmanın Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında uluslararası öğrenci programıyla Türkiye'ye gelmiş lise öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde maksimum çeşitlilik tekniği uygulanmıştır. Bu teknik ile çalışma grubunun homojenliği sağlanarak farklılıkların ortaya çıkardığı örüntüleri yakalamak mümkün olmaktadır.

Çalışma grubunda çeşitliliği sağlamak amacıyla, öğrencilerin cinsiyeti, sınıf seviyesi, geldikleri ülke ve okudukları okul gibi çeşitli faktörlere dikkat edilmiştir. Bu yaklaşım, araştırma kapsamında farklı demografik ve akademik arka planlara sahip öğrencilerin deneyimlerini derinlemesine incelemenin mümkün olduğu düşünülmektedir. Ayrıca, bu yöntem sayesinde farklı kültürel ve eğitimsel geçmişlere sahip öğrencilerin Türkiye'deki adaptasyon süreçleri ve deneyimleri daha detaylı bir şekilde incelenebilmiştir. Çalışma grubunun bu şekilde yapılandırılması, araştırma sonunda zengin ve kapsamlı veriler elde edilmesine imkan sağlamıştır.

Tablo 1. Demografik Bilgiler

Katılımcı	Cinsiyet	Sınıf Seviyesi	Geldiği Ülke
K1	Erkek	12. Sınıf	Tanzanya
K2	Erkek	11. Sınıf	Çekya
K3	Kız	12. sınıf	Fas
K4	Erkek	12. sınıf	Sırbistan
K5	Erkek	11. sınıf	Arjantin
K6	Kız	10. sınıf	Birleşik Arap Emirlikleri
K7	Erkek	9. sınıf	Özbekistan
K8	Erkek	11. sınıf	Özbekistan
K9	Kız	10. sınıf	Bosna Hersek
K10	Erkek	12. sınıf	Gine
K11	Erkek	10. sınıf	Bangladeş
K12	Erkek	12. sınıf	Etiyopya
K13	Erkek	11. sınıf	Sudan
K14	Kız	10. sınıf	Azerbaycan
K15	Erkek	12. sınıf	Endonezya
K16	Erkek	11. sınıf	Komor Adaları
K17	Kız	11. sınıf	Pakistan
K18	Erkek	10. sınıf	Afganistan
K19	Erkek	11. sınıf	Fildişi Sahilleri
K20	Kız	10. sınıf	Mısır

Tablo-1, araştırma kapsamında görüşülen öğrencilerin demografik bilgilerini göstermektedir. Katılımcılar; cinsiyet, sınıf seviyesi ve geldikleri ülke açısından çeşitlilik göstermektedir. Araştırma grubunu; Tanzanya, Çekya, Fas, Sırbistan, Arjantin, Birleşik Arap Emirlikleri, Özbekistan, Bosna Hersek, Gine, Bangladeş, Etiyopya, Sudan, Azerbaycan, Endonezya, Komor Adaları, Pakistan, Afganistan, Fildişi Sahilleri ve Mısır gibi farklı ülkelerden gelen öğrenciler oluşturmaktadır. Görüşülen öğrencilerden 6'sı 12. sınıfta, 7'si 11. sınıfta, 6'sı 10. sınıfta ve 1'i 9. sınıfta öğrenim görmektedir. Öğrencilerin ağırlıklı olarak 10., 11. ve 12. sınıflardan seçilme sebebi, uluslararası öğrencilerin çoğunun Türkçe bilmeden buraya gelmeleri ve ilk yıllarda Türkçelerinin yeterli olmamasıdır. Bu nedenle daha çok üst sınıflardaki öğrencilerle görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Araştırma Verilerinin Toplanması

Bu araştırmada, uluslararası öğrencilerin Türkiye'deki deneyimlerini derinlemesine anlamak amacıyla, araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır. Görüşme formlarının hazırlanma sürecinde, öncelikle kapsamlı bir alanyazın taraması gerçekleştirilmiş ve uluslararası öğrenciler ile Türkiye'de yaşam konularında yapılan çalışmalar detaylı bir şekilde incelenmiştir. Bu taramanın ardından, uluslararası öğrencilerin deneyimlerini ortaya çıkarmak amacıyla sorular hazırlanmıştır.

Görüşme formlarının geçerliliğini ve güvenilirliğini artırmak için hazırlanan sorular, alan uzmanları ve öğretim üyelerinin görüşlerine sunulmuş ve bu görüşler doğrultusunda form üzerinde gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Uzmanlardan alınan geri bildirimler doğrultusunda görüşme formları pilot uygulama için hazır hale getirilmiştir. Pilot uygulama aşamasında iki öğrenci ile görüşme yapılmış ve bu uygulama sonrasında görüşme formunda yer alan soruların eklenmesi veya çıkarılması gereken kısımları, uzman görüşleri alınarak belirlenmiştir. Ayrıca, bazı soruların daha anlaşılır ve sade bir şekilde ifade edilmesi için sadeleştirmeler yapılmıştır.

Pilot uygulama sonucunda, görüşme formlarında sonda sorular haricinde sekiz ana soru yer almıştır. Görüşme formlarında yer alan sorular; Türkiye'ye gelme karar süreci, adaptasyon süreci, eğitim süreci, barınma ve yurt faaliyetleri, Türkiye'de yaşam, gelecek planları ve yeni öğrencilere tavsiyeler gibi yaşanan deneyimleri ortaya çıkarmak üzere yapılandırılmıştır.

Görüşmeler için hazırlanan sorular şu şekildedir:

1. Türkiye'de eğitim almaya nasıl karar verdiniz ve bu kararı verirken neler etkili oldu?
 - Türkiye'de eğitim almaya karar verme sürecinde, destek olan kurumlar veya kişiler kimlerdi? Bu süreci ilerletmede nasıl bir yol izlediniz?
 - Türkiye'ye gelmeden önce Türkiye hakkında ne tür bilgilere sahiptiniz ve bu bilgilere nasıl ulaştınız?
2. Türkiye'ye gelmeden önce hangi beklentilere sahiptiniz? (Yaşam, eğitim vs.)
 - Türkiye'ye geldikten sonra uyum sürecinde neler yaşadınız? Olumlu ve olumsuz deneyimleriniz neler oldu?
3. Türkiye'deki eğitim sürecinizden bahsedebilir misiniz?
 - Türkiye'deki eğitim sürecinizin niteliği ve içeriği hakkındaki düşüncelerinizi paylaşabilir misiniz? Türkiye, uluslararası öğrenciler için nasıl bir eğitim fırsatı sunuyor?
 - Eğitim sürecinizde yaşadığınız olumlu ve olumsuz deneyimler neler oldu?
 - Türkiye'deki eğitim sürecindeki ilişkilerinizden bahsedebilir misiniz? Öğretmenler, öğrenciler ve diğer paydaşlarla nasıl bir etkileşim içindediniz?
4. Barınma ve yurt faaliyetlerini değerlendirdiğinizde yurttaki yaşadığınız deneyimler Türkiye'ye uyum sağlama sürecinizi nasıl etkiledi?
 - Hangi konular daha hızlı uyum sağlamanıza yardımcı oldu? Hangi konularda zorluklar yaşadınız?
 - Yurttaki ilişkilerinizden bahsedebilir misiniz? Yurt çalışanlarıyla nasıl bir etkileşim içindediniz?
 - Yurdu nasıl buluyorsunuz (genel değerlendirme)
5. Türkiye'de yaşarken kendinizi nasıl hissediyorsunuz? Hangi durumlar sizi rahatsız ediyor veya mutlu ediyor? (**Aile özlemi, gurbet vs. nasıl hissettiriyor**)
6. Türkiye'de eğitim almanın kişisel, akademik ve yaşam becerilerinize yönelik nasıl bir bakış açısı kazandırdığını düşünüyorsunuz?
7. Türkiye'de olmak size nasıl hissettiriyor, gelecekte burada kalmayı veya ziyaret etmeyi düşünüyor musunuz?
 - Lise sonrası eğitim hayatınızla ilgili ne düşünüyorsunuz? Türkiye'de kalmayı düşünüyor musunuz?
8. Sizden sonra Türkiye'ye gelecek lise öğrencilerine tavsiyeleriniz neler olur?

Veri toplama sürecinde, görüşmelerin yapılacağı okullarla randevular alınmış ve uygun zamanlar belirlenmiştir. Her bir öğrenci ile yaklaşık 45 dakika süren görüşme gerçekleştirilmiş ve katılımcıların rızaları alınarak ses kaydı cihazı ile kaydedilmiştir. Görüşmeler, katılımcıların rahat edebileceği bir ortamda yapılmıştır.

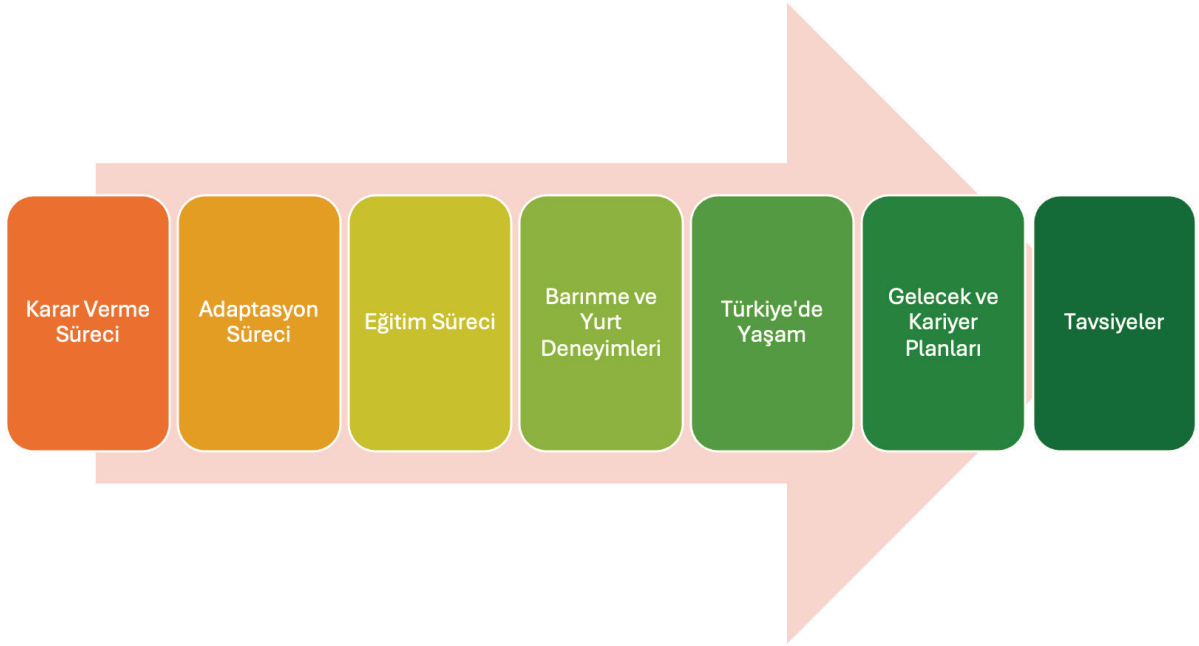
Araştırma Verilerinin Analizi

Görüşmelerin ardından elde edilen ses kayıtları, araştırmacılar tarafından yazıya dökülmüş ve katılımcıların ifadeleri birebir olarak deşifre edilmiştir. Toplanan veriler, fenomenolojik yaklaşım çerçevesinde analiz edilmiştir. Analiz sürecinde, yazıya dökülen görüşme metinleri dikkatlice okunmuş ve anlamlı birimler halinde kodlanmıştır. Kodlama sürecinde, katılımcıların deneyimlerini ve bu deneyimlerin temel yapılarını anlamaya yönelik temalar belirlenmiştir.

Kodlama işleminin ardından, belirlenen kodlar gruplandırılarak temalar oluşturulmuştur. Bu temalar, öğrencilerin Türkiye'ye gelme karar süreci, adaptasyon ve uyum süreci, eğitim süreçleri, karşılaştıkları zorluklar, barınma ve yurt faaliyetleri, gelecek planları ve yeni öğrencilere tavsiyeler gibi konuları kapsamıştır. Analiz sürecinin sonunda elde edilen temalar ve bu temaların içerikleri yorumlanarak araştırmanın bulguları oluşturulmuştur. Bu yorumlar, uluslararası öğrencilerin Türkiye'deki deneyimlerine ilişkin derinlemesine bir anlayış sunmayı hedeflemektedir.

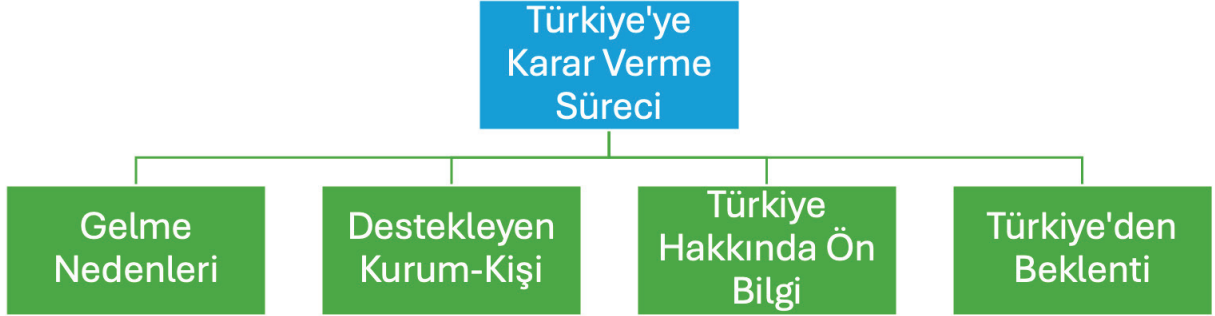
Bulgular

Araştırmanın bulguları, uluslararası öğrencilerin Türkiye’de eğitim almaya karar verme süreçleri, adaptasyon süreçlerindeki hem olumlu hem de olumsuz deneyimleri, Türkiye’deki eğitim süreçleri, barınma ve yurt deneyimleri, Türkiye’de yaşamın duygusal etkileri, kişisel, akademik ve yaşam becerilerine katkıları, Türkiye’de kazandıkları deneyimlerin gelecek planlarına olan etkileri ve gelecekte Türkiye’de eğitim almayı düşünen öğrencilere yönelik çeşitli tavsiyelerden oluşmaktadır (Şekil-1).

Şekil 1. Araştırmanın Ana Temaları

Araştırmanın ilk ana teması olan Türkiye'ye karar verme süreci; gelme nedenleri, destekleyici kurum ve kişiler, Türkiye hakkında ön bilgi, Türkiye'den beklenti olarak dört alt kategoriden oluşmaktadır (Şekil-2).

Şekil 2. Türkiye'ye Karar Verme Süreci

Tablo2. Türkiye'ye Gelme Nedenleri

Türkiye'ye Gelme Nedenleri	Burs ve eğitim imkanları	K10,K7,K1,K11,K4,K2,K6,K3,K20,K13,K18,K15
	Daha iyi eğitim alma isteği	K1, K2, K6,K3,K20,K13,K19,K18,K12,K17
	Ülkelerindeki eğitimin sınırlı olması	K1, K13, K18
	Türkçe öğrenme isteği	K9, K20, K15
	Aile etkisi ve teşviği	K7, K8, K10, K14, K19,K12,K17
	Arkadaş veya tanıdık tavsiyesi	K4, K5, K8, K3, K14,K15
	Dini-Akademik eğitim (İmam Hatip Projesi)	K7, K4,K8,K20,K14,K13,K11
	Maarif Vakfı okulunda öğrenci olmak	K1, K6,K12
	Ekonomik sebepler	K9
	Kültürel deneyim isteği	K9, K20, K19,K18,K15,K12,K17,K16
	Sosyal medya etkisi	K18, K13
	İki ülke arasında köprü olma isteği	K12

Katılımcıların Türkiye'ye gelme nedenlerine yönelik sorulan sorular doğrultusunda elde edilen cevaplar analiz edilerek kodlanmıştır. En sık tekrarlanan nedenler arasında **burs ve eğitim imkanları, daha iyi bir eğitim alma isteği, dini ve akademik eğitim sağlayan proje imam hatip okulları, aile etkisi ve teşviği ile kültürel deneyim isteği** yer almıştır.

Birçok katılımcı, Türkiye'ye gelme nedenlerini burs ve eğitim imkanları ile daha iyi bir eğitim alma isteği olduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte, yerel ülkelerdeki Türkiye temsilciliklerinin öğrencilerinin tercihlerinde önemli bir yol oynadığı görülmektedir.

*Ya aslında benim ülkemde ortaokulu bitiren **başarılı öğrencileri Türkiye'ye gönderme projesi vardı. Bizim bir hocamız daha vardı işte bu Diyanet'in bursları hakkında duymuş ve bize aktarmış ve onun vasıtasıyla başvuru yapıp buraya geldim (K13). Şöyle, ben Türkiye Maarif Okulunda okuyordum. Orada **Diyanet'ten** duymuştum. Orada başvuru yaptım ve geldim elhamdülillah (K6).***

Bazı katılımcılar, dini ve akademik eğitim almak amacıyla Türkiye'ye geldiklerini ifade etmişlerdir.

*Daha sonra çok ani oldu zaten benim için de. **Dini eğitim ağırlıklı olduğu için daha rahat** bir şekilde eğitim almak için seçtik Türkiye'yi (K14). **Bizim ülkede böyle okullar yok.** Medrese gibi var ama normal okullarla dini okulların karışımı gibi yok. İkisi ayrı ayrı. Burada **hem dini hem normal okul olduğu için buraya karar verdim**(K7).*

Birçok katılımcı da bu kararlarında ailelerinin etkisi olduğunu ayrıca arkadaş ve tanıdık tavsiyesi üzerine Türkiye'ye geldiklerini ifade etmiştir. *"Şöyle, benim **babam da Türkiye'de okuduğu için, İstanbul'da eğitim aldı, ve hep zaten aile olarak böyle bir görüşümüz vardı Türkiye'de eğitim almakla ilgili. Bunun dışında da hem babamın arkadaşlarının çocukları okuyordu ve memnunlardı, övüyorlardı"** (K14).*

Tablo3. Destekleyen Kurum-Kişi

Destekleyen Kurum-Kişi	Aile desteği ve tecrübesi	K10,K7,K1,K8,K5,K2,K9,K14,K19,K13,K18,K12,K17
	Büyükelçilik-Konsolosluk	K10
	Arkadaş ve çevre yönlendirmesi	K10,K4,K11,K8,K3,K20,K14,K19,K25,K16
	Maarif okulları	K1,K6,K12
	Diyanet bursları	K11,K8,K5,K9,K6,K13,K18,K15,K16
	Okul ve öğretmen rehberliği	K1,K20,K15,K17
	Yunus Emre Enstitüsü	K20
	Yardım kuruluşları	K18,K13,K17

Katılımcıların Türkiye'ye gelmelerini destekleyen kurum ve kişilere yönelik sorulan sorular doğrultusunda elde edilen cevaplar analiz edilerek kodlanmıştır. Bu kodlar arasında **aile desteği ve tecrübesi, Diyanet Vakfı bursları, okul ve öğretmen rehberliği, arkadaş ve çevre yönlendirmesi** gibi faktörlerin öne çıktığı görülmüştür.

Bazı katılımcılar da Türkiye'ye gelme kararlarında ailelerinin ve aile deneyimlerinin önemli bir rol oynadığını belirtmiştir. *"İşte **babamın arkadaşı vardı. O Diyanet'te çalışıyordu Türk. O Diyanet'in bursları var diye anlatmış falan sonra babam bana anlattı. Ben de kabul ettim, tamam olsun deneyelim dedim. Öyle de oldu"** (K5).*

Birçok katılımcı, Diyanetin bursları ve arkadaş yönlendirmesi sayesinde Türkiye'ye geldiklerini belirtmiştir.

*Yani ben bilmiyordum, böyle bir **diyanet burs** böyle bir imkân olduğunu. Arkadaşım, yakın arkadaşım da başvurmaya hazırlanıyordu. Sonra birlikte mülakata gittik. Sınava girdik falan. Benimki kabul oldu, geldim (K3). Benim okuduğum ortaokulda birkaç öğrenci daha önce yine **Diyanet Bursu'yla buradaki programa** başvurmuş, ondan sonra buraya gelmişler ben yani üst sınıf abilerimden bu programı öğrenerek başvurudum. Ondan sonra işte sınav ve mülakat sürecinden geçti. Kabul edildikten sonra da buraya geldim (K15)*

Tablo4. Türkiye Hakkında Ön Bilgi

Türkiye Hakkında Ön Bilgi	Osmanlı tarihi ve kültürel miraslar	K7,K11,K13,K17
	Güncel olay ve haberler	K4,K14,K13
	Genel kültür (Başkent, Cumhurbaşkanı)	K1,K13,K5,K2,K18,K17,K16
	Kişisel deneyim ve ziyaret	K5,K2
	Medya ve diziler	K1,K9,K20,K14,K19,K13,K18,K12
	Eğitim sistemi ve sınav sistemi	K7,K4,K2,K9,K14
	Tarihi ve kültürel zenginlikler	K8,K5,K2,K3,K20,K18,K12
	Dindar ve Müslüman bir toplum olduğu algısı	K10,K11,K17,K16
	Maarif Okulları kaynaklı bilgi	K1,K12,K17
	Ayasofya Camii	K4,K3,K16
	Türkçeyi bilerek gelmek	K9, K20,K14
	Bilginin çok olmaması	K6, K19,K16

Katılımcıların Türkiye hakkında sahip oldukları ön bilgiler incelendiğinde, elde edilen cevaplar analiz edilerek kodlanmıştır. Bu kodlar arasında **medya ve diziler, genel kültür bilgileri, Osmanlı tarihi ve kültürel miraslar ile Maarif Okulu kaynaklı bilgiler** gibi unsurların öne çıktığı görülmüştür.

Bazı katılımcılar, Türkiye'ye gelmeden önce Osmanlı tarihi ve kültürel mirasları hakkında bilgi sahibi olduklarını ifade etmişlerdir. *"Sultanları, Osmanlı hakkında büyük imparatorluk olduğunu, öyle şeyleri yani duyardım ve güzel medreselerinin varlığını biliyordum"* (K7).

Bazı katılımcılar, Türkiye'nin başkenti, cumhurbaşkanı ve genel kültür bilgilerine sahip olduklarını belirtmişlerdir. *"Türkiye ile alakalı özel bir şey duymadım. Genel kültür işte komşuları nüfusu, başkenti, şehirleri, azıcık kültürünü biliyordum"* (K18)

Birçok katılımcı da Türkiye hakkında bilgileri daha çok medya ve dizilerden takip ettiğini belirtmiştir. **Bizde Osmanlı dizileri var.** *Dublaj yapıyorlar, izliyoruz biz Osmanlıdakileri ama farklıydı orada, farklı şeyler vardı (K1). İzlediğimiz bazı diziler vardı ki siz dahi bilirsiniz. (onlardan neleri izliyorsunuz) İyi izlenim bırakmayan dizilerin isimlerini hatırlamıyorum. Ancak, Diriliş ve Kuruluş Osman gibi diziler özellikle Ramazan aylarında yayınlanıyordu. Bunun dışında, değerlerimiz üzerine yapılmayan ve ahlaki değerlerimize uymayan birçok dizi de maalesef yayınlanıyordu. Bu diziler pek hoş izlenim bırakmıyordu.* (K18).

Tablo5. Türkiye'den Beklenti

Türkiye'den Beklenti	Dindar toplum ve İslami yapı	K10,K7,K4,K1,K11,K20,K12
	Büyük ve kalabalık şehir hayatı	K2
	Zorlu eğitim süreci	K7,K9,K6,K18
	Eğitim kalitesi	K16,K1,K8,K5,K6,K20,K14,K12,K17,K19,K13,K18,K15
	Farklı deneyimler	K1,K8,K5,K13,K18,K15,K16,K17
	Kültürel ve dini özgürlükler	K20,K3
	Yaşam standartlarının iyi olması	K8,K5,K9,K3,K18,K16
	Modern ve güvenli yaşam	K8,K9,K3,K17
	Kişisel gelişime katkı	K8,K20,K15,K12,K17
	Hayallerin karşılanması- Hayal kırıklığına uğramama	K9,K19,K16,
	Arap ülkelerine benzerliği	K11

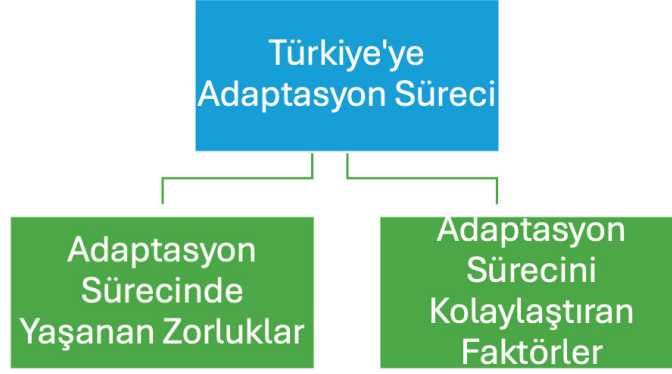
Katılımcıların Türkiye hakkında sahip oldukları ön bilgiler incelendiğinde, elde edilen cevaplar analiz edilerek kodlanmıştır. Bu kodlar arasında **dindar toplum ve İslami yapı, zorlu eğitim süreci, farklı deneyimler elde etme, yaşam standartlarının iyi olması ve eğitim kalitesi** gibi unsurlar öne çıkmıştır.

Bazı katılımcılar, Türkiye'yi dindar bir toplum ve İslami yapı olarak beklediklerini ifade etmişlerdir.

*Yani işte Osmanlı devletinden kalan bir ülke olarak **Türkiye; herkes Müslüman, herkes böyle kadınlar başörtülü böyle herkes saygılı yavaş yavaş bir de adamların da işte sakallı hep işte elinde tespah Kur'an olarak iyi bir düşüncemiz vardı işte İslami devlet buradaydı diye hatta öyle düşündüm. Geldik evet, öyle olanlar var ama artık modernleşmeye başladığı için modernleşmeye başlayan bir ülke olduğunu görünce biraz şaşırarak** yani (K13)*

Bazı katılımcılar da Türkiye'de yüksek kaliteli bir eğitim almayı beklediklerini belirtmişlerdir. Ya **beklentilerim baya yüksekti. Yani Türkiye'de okuyacağım. Çok mutluydum çünkü başka yerde okumak yani çok güzel bir avantajdı benim için. İşte yani beklentilerimin çoğunu aldım. Gerçekten gayet güzel bir ülke, çok sevdim gerçekten üniversitede belki burada kalmayı düşünüyorum. Gelişmiş, gayet güzel bir ülke yani. İstanbul'u da çok sevdim (K8). Kesinlikle daha yüksek bir eğitim kalitesini bekliyorduk Çok fazla beklemiyordum biliyorum o ayrı bir şey çok fazla beklemiyordum açıkçası. Anlattığım gibi daha çok tecrübe kazanmak için buraya geldim (K15)**

Araştırmanın ikinci ana teması olan Türkiye'ye adaptasyon ve uyum süreci; uyum sürecinde yaşanan zorluklar ve uyum sürecini kolaylaştıran faktörler olarak iki alt kategoriden oluşmaktadır (Şekil 3).

Şekil 3. Türkiye'ye Adaptasyon Süreci

Tablo6. Adaptasyon Sürecinde Yaşanan Zorluklar

Adaptasyon Sürecinde Yaşanan Zorluklar	Dil zorlukları	K10,K7,K4,K1,K13,K18,K5,K9,K6,K19,K17,K16
	Kültürel farklılıklar	K7,K4,K1,K9,K6,K20,K14,K19,K18,K15,K12,K17
	Sosyal uyum sıkıntıları	K10,K7,K13,K2,K6,K20,K14,K19
	Akademik zorluklar	K7,K4,K1,K13,K9,K6,K20,K17,K16
	Aile ve ülke özlemi	K7,K4,K9
	Çevresel ve iklimsel farklılık	K10,K7,K11,K6
	İrkçilik ve ayrımcılık	K9,K15,K17
	Arkadaş edinme sıkıntısı	K4,K1,K2,K6
	Yemek kültürü	K11,K18,K16

Katılımcıların Türkiye'ye adaptasyon sürecinde yaşadıkları zorlukların en başında **dil zorlukları, kültürel farklılık, akademik zorluklar ve sosyal uyum sıkıntısı** gibi kodların olduğu görülmüştür.

Birçok katılımcı, adaptasyon sürecinde dil zorlukları yaşadıklarını belirtmiştir.

*İlk başta zordu abi ilk başta hep korona zamanıydı, dışarıya çıkamazdık. Bir de bizim abilerimiz vardı Tanzanyalı, onlar biraz kolaylaştırıyordu ama okul süresi biraz zor geçiyordu **çünkü hocalarla anlaşamıyoruz, ilk başta anlaşamıyorduk. Onlar başka bir dil konuşmuyorlardı. Biz de hiç Türkçe bilmedik hiç yani ilk 2 ay falan biraz zordu, biraz zor anlaşıyorduk hocalarla ama ondan sonra kolay olmaya başladı (K1). Bu ilk sene karıştı yani çünkü benim için hala karışık, biraz dili öğrendim ama yine de iyice anlaşamıyorum ama ilk sene böyle dili bilmediğim için yada daha iyi öğrenmek bile istemiyordum yani. Böyle bir dönem olmuştu. Ben İngilizce biliyorum, burada herkes de İngilizce biliyor. İlk zamanlar Türkçeyi önemsemiyordum, hep İngilizce konuşuyordum. İlk zamanlar kötü geçti o bakımdan. İkinci sene de daha iyi Türkçe öğrendim. Böyle yemeklere daha iyi adapte oldum, işte ne bileyim Türkçe işte... Ama halen tamamen olmadı. 3 yıldır hiç, böyle hala (K5).***

Bazı katılımcılar, sosyal uyum sağlama konusunda zorluk yaşadıklarını ve Türkiye'ye geldiklerinde tek kaldıklarını, arkadaş edinme sıkıntısı çektiklerini belirtmişlerdir.

Birinci sene biraz zordu yani diyebilirim çünkü işte **sosyalleşmek biraz zordu**. Arkadaş bulmak... Ama garip bir deneyimdi yani benim gibi birisi için ama güzeldi yani güzel anılarım da var (K2). Çok zor geçti çünkü mesela Türkçe anlamında zor geçmedi. Bazıları Türkçe bilmeden geliyor. Burada Türkçe öğreniyor. Benim avantajım oydu işte **Türkçe biliyordum ama yine de zor geçti. Ailemden ayrılmak, ilk defa başka bir yere geldim, insanlar ne düşünür işte nasıl adapte olurum** genelde. Böyle Türk arkadaşlarım da var, onlarla da şey değil yani böyle aram bayağı iyi ama yine de şey düşünüyordum (K9). Ben geldiğimde burada **tek başıyordum**. Yani bir Etiyopya'dan gelen 3 kişiydik bu okulda ben tek kişiydim. Yani tek başımda aynı zamanda arkadaşlarla yeni tanışıyoruz falan sıkıntı şu ben diğerleri grup olarak geldiler, ben de tek başıma geliyorum, **herkes kendi grubuyla takılıyordu**, ben de tek başıma kaldım yani öyle tek başıyordum falan (K12).

Tablo7. Adaptasyon Sürecini Kolaylaştıran Faktörler

Adaptasyon Sürecini Kolaylaştıran Faktörler	Aile desteği	K10,K7,K4,K1,K2,K6
	Dil öğrenme stratejileri/destek	K10,K1,K6
	Yoğun Türkçe dersleri ve kurslar	K7,K4,K2,K9,K19,K11,K18,K15,K12
	Öğretmen ve okul idare desteği	K7,K4,K1,K13,K8,K5,K9,K6,K14,K11,K18, K16
	Arkadaşlık ve sosyal destek	K7,K4,K1,K8,K5,K2,K9,K20,K18,K12,K17, K16
	Kültürel etk. ve oryantasyon	K7,K4,K6,K20,K16
	Dini kolaylıklar	K1,K15
	Yurt ve barınma desteği	K14,K11,K15,K16,K1
	Kültürel çeşitlilik	K19,K14,K20
	Dil bilme (İng.-Türkçe)	K5,K9,20
	Dersleri basitleştirme yaklaşımı	K13

Katılımcıların Türkiye'ye adaptasyon sürecini kolaylaştıran faktörler incelendiğinde, elde edilen cevaplar analiz edilerek kodlanmıştır. Bu kodlar arasında **yoğun Türkçe dersleri, arkadaşlık ve sosyal destek, öğretmen ve okul idaresi desteği, kültürel etkinlikler ve oryantasyon programları** gibi unsurlar öne çıkmıştır.

Birçok katılımcı, yoğun Türkçe dersleri ve kurslarının adaptasyon sürecini kolaylaştırdığını belirtmiştir.

*Bizde ilk önce normal dersler yoktu. Sadece Türkçe, Arapça, Kuran-ı Kerim ve beden eğitimi vardı. **Türkçe derslerimiz daha çoktu**, Türkçe dersleri öğrenebilmemiz ve diğer normal dersleri anlayabilmemiz için (K7). Yani aslında diğer derslerde şöyle bir şey var. Bizim Türkçemiz o kadar olmadığından zaten bir dönem arkadayız çünkü 9. Sınıfta geldiğimizde **ful Türkçe geçiyor**. Yine de Türkçemiz o kadar iyi olmuyor, dersleri pek kapamıyoruz. O yüzden bazı hocalar basitleştirmeye çalışıyor. Bize en basit halinden temelini anlatmaya çalışıyorlar (K13).*

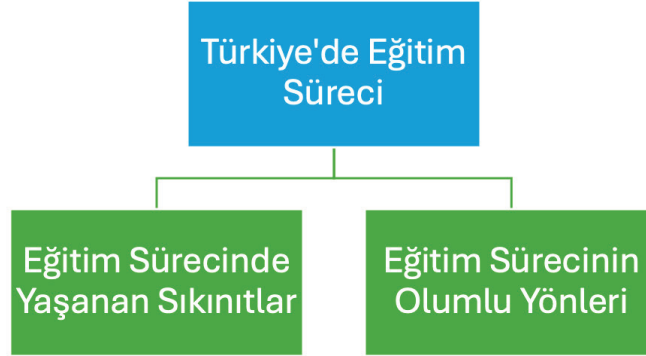
Birçok katılımcı, öğretmen, okul idaresinin ve **özellikle yurt ortamının** desteklerinin adaptasyon sürecini kolaylaştırdığını ifade etmiştir.

*Çoğu **öğretmenlerimiz gerçekten bizimle çok samimi**. Hem de çok meraklılar böyle uluslararası olduğumuz için çok sohbet ediyoruz onlarla. Bir proje olduğu zaman hemen ülkemizi tanıtmamızı istiyorlar. Bütün öğretmenlerimizi seviyorum. Ben hiç sıkıntı yaşamadım (K3). Çok*

iyiydi bana zor değildi çünkü zaten burada **hepimiz bir aileyiz gibi**. **Nuran Hoca elhamdülillah bizim annemiz gibi**, elhamdülillah. Bir de benim teyzem var burada. O da burada yaşıyor. O da bana çok yardımcı oldu, zor olmadı yani (K6). İlk kez biraz heyecanlıydım yani yeni arkadaşlar kuracağım. Yeni insanlar hep yeni olacak çünkü burada akrabam kimse yoktu. Burada sadece ben vardım **ama hocalar da sağ olsun çok yardımcı oldular**. **Her konuda bir problem, bir sıkıntı çıktığı zaman hemen yani yanımızdaydılar**. Özellikle işte Samet Hoca da yurttaki hocalar da herkes yani baya yardım etti. **Sonra abiler de vardı, onlar da baya yardım ediyorlardı**. **Yani bir yere gitmek istiyorsan her zaman istersen götürebilirim diyorlardı işte abiler de baya yardım etti arkadaşlar da yani herkes güzeldi yani**. İnsanlar açısından hiç sıkıntı yok. Burada hiç anlaşamamazlık da olmuyor, kavga da olmuyor. Herkes arkadaşım, bir aile gibi yaşıyoruz (K8).

Bazı katılımcılar, arkadaşlık ve sosyal desteğin adaptasyon sürecinde önemli rol oynadığını belirtmişlerdir. **“Yakın kültürlerden arkadaşlarım vardı, işte Arap arkadaşlarım... Diğer kültürlerden de arkadaşlarım oldu. Tabi ki değerli zaten farklı ülkelerden geliyoruz işte arkadaşlar çok kolaylaştırıyorlar. Kötü bir şey olursa gidip anlatıyordum. Birbirimizi destekliyorduk, dert yaşıyorduk falan beraber. Bu çok iyi bir şeydi”** (K20).

Araştırmanın üçüncü ana teması olan Türkiye’de eğitim süreci; eğitim sürecinde yaşanan sıkıntılar ve eğitim sürecinin olumlu yönleri olarak iki alt kategoriden oluşmaktadır (Şekil 4).

Şekil 4. Türkiye’de Eğitim Süreci

Tablo 8. Eğitim Sürecinde Yaşanan Sıkıntılar

Eğitim Sürecinde Yaşanan Zorluklar	Türkçe öğrenme zorlukları	K10,K7,K4,K1,K13,K8,K5,K2,K6,K3,K20,K14,K19,K11,K18,K15,K12,K17,K16
	Sayısal derslerde zorlanma	K10,K9,K3,K20,K19,K11,K18,K12
	Ders saatlerinin uzunluğu ve yoğunluğu	K7,K4,K9
	Eğitim sistemine uyum sağlamaya çalışma	K7,K2,K6,K18,K16
	Dini derslerde eksiklik	K10
	Öğretmen yetersizliği	K18,K5,K8
	Müfredat farklılığı	K4,K13,K5,K3,K20,K19,K12
	Sınav sistemine alışma	K17
	Türk öğrencilerle iletişim problemi	K10,K4,K13,K20,K14
	Dersleri anlamada zorlanma	K4,K13,K5,K9,K3,K14,K11
	Türkçe hazırlık sınıfı olmaması	K8,K5,K6,K14
	Derslerin kolay anlatılmasının üniversitede sıkıntı olacağı düşüncesi	K1,K20,K15,K17
	Öğretmenlerin İngilizce bilmemesi	K10,K13,K8,K5,K18
	İletişimde zorluk yaşanması	K1,K13,K2,K9,K11
	Bazı öğretmenlerin anlayışsızlıkları	K2,K12,K20,K4

Katılımcıların Türkiye’de eğitim sürecinde yaşadıkları zorluklar incelendiğinde, elde edilen cevaplar analiz edilerek kodlanmıştır. Bu kodlar arasında **Türkçe öğrenmede zorluk, ders saatlerinin uzunluğu ve yoğunluğu, müfredat farklılığı ve dersleri anlamada zorlanma** gibi unsurlar öne çıkmıştır.

Birçok katılımcı, Türkçe öğrenme sürecinde zorluk yaşadıklarını belirtmiştir.

İlk geldiğim zaman ilk dönem full Türkçe dersleri görüyoruz. Çok sıkılıyor, daha doğrusu çok sıkıldık o Türkçeden. Çünkü öğrenmeyince artık canın sıkılıyor o 3 ay falan. O 3 ay 4 ay falan kadar full Türkçe görüyoruz. Sabahdan akşama kadar (K10). Valla aslında ilk başta çok panik yaptım. Hocalar da yabancı dil bilmiyordu. Bize nasıl anlatacak veya biliyor olsa bile mesela Arapça bilir İngilizce bilir mesela ama herkesle nasıl konuşacak? Biri Rusça konuşur, Fransızca konuşur, ben Arapça konuşuyorum. Biraz zor (K13). Çünkü zorlanıyordum yani zor bir dil gibi geliyordu. Ben başlangıçta böyle ilk aylarda denedim sonra. İşte anlayamıyordum mantığı çok zordu (K3).

Bazı katılımcılar, sayısal derslerde zorlandıklarını ifade etmişlerdir. “Ülkemde Matematik, fizik, kimya gibi derslere odaklanıyorlar ama sözelde okuyanlar daha edebiyat, tarih, coğrafya o şekil dersler alıyorlar ama burada bir geldim, matematik bilmiyorsan sanki üniversite kazanma hiç şansın yok. Yani öyle bir yanlış anlama var. Ben sözelciyim, matematiğim o kadar çok iyi değil ama yine de halledebilecek bir şekilde o ama yine çok zorluyorlar. Şimdi matematik sayısalda 7 ders, bizim de 7 ders. Onu anlamadım yani o zaman biz neden sözel seçtik anlamadım”(K10).

Bazı katılımcılar, Türkiye’nin eğitim sistemine uyum sağlamaya çalışırken zorluk yaşadıklarını ifade etmişlerdir “Bilmiyordum, bizim ülkemizden daha zor eğitim var burada. Yani bizde mesela birinci sınıftan dokuzuncu sınıfa kadar bir okulda okuyoruz. Buraya bir geldim puanlamayla oluyor, şu sıralama

fan çok kafam karıştı. **Mesela sınavlar bayağı zor, matematik bayağı zor. Bizim matematiğimiz sanki böyle değil gibi hissediyorum. Ama kaliteli eğitim diye bakıyorum ben”** (K9).

Bazı katılımcılar, derslerin kolay anlatılmasının üniversitede sıkıntı yaratacağı düşüncesinde olduklarını belirtmişlerdir.

Liseyi konuşacaksa **lise kesinlikle ülkemde daha iyi olurdu**. Burada mesela kolay öğreniyoruz. Yani mesela Türklerin sınıfları ve bizim sınıflarımız farklı oluyor. Mesela bizim 11. Sınıfta aldığımız matematiği onlar 10. sınıfta alıyorlar. **Yani onlar bizden daha çok öğreniyorlar, iyi öğrenmiş oluyorlar. Biz Türkçe bilmiyoruz diye biraz bize kolaylaştırıyorlar** (K12). Onun dışında burada hocalar konuları bize kolaylaştırıyor. Bayağı kolaylaştırıyorlar fan hatta buradan mezun olanlar **üniversiteye geçtiklerinde bir sıkıntı yaşıyorlarmış**. Türklerden çok geride kalıyorlar. Bu aslında kötü bir şey (K18).

Tablo 9. Eğitimin Sürecinin Olumlu Yönleri

Eğitim Sürecinin Olumlu Yönleri	Türkçeyi öğrenme	K10,K7,K1,K2,K9,K6,K3,K15
	Konuşarak öğrenme ve pratik yapma	K4,K13
	Farklı dillerin öğrenilmesi	K13,K18,K15
	Kaliteli eğitim imkânı	K10,K7,K4,K1,K5,K2,K9,K3,K20, K11
	Eğitimde ufkunun açılması	K10,K1,K12,K16
	Öğretmenlerin öğrencilere uygun ders anlatması	K4,K6,K3,K14,K15,K17,K3,K5
	Ekstra materyal ve kaynak sağlama	K12
	Sosyal ve kültürel etkinlikler	K9,K6,K3,K20,K19,K12,K16
	Yurtdışı eğitim imkanları	K12,K17
	Mentorluk ve destek programları	K1,K8,K5,K20,K14,K17
	Etüt ve çalışma imkanları	K6
	Destekleyici ve yardımsever öğretmenler	K7,K1,K13,K8,K5,K9,K6,K3,K20,K14,K19,K11,K18,K15,K12,K17,K16

Katılımcıların eğitim sürecinin olumlu yönlerine yönelik verdikleri cevaplar incelendiğinde, elde edilen cevaplar analiz edilerek kodlanmıştır. Bu kodlar **arasında kaliteli eğitim imkânı, destekleyici ve yardımsever öğretmenler, Türkçeyi öğrenme** gibi unsurlar öne çıkmıştır.

Birçok katılımcı, öğretmenlerin destekleyici ve yardımsever olmasının eğitim süreçlerinde önemli rol oynadığını belirtmiştir

Aslında ben Türkiye'deki eğitim sistemini çok beğeniyorum. Öğretmenlerimizin çoğu gerçekten **çok iyi** ve Fas'a göre burada dersleri daha iyi anlatıyorlar ve öğrencilerle daha **samimi** oluyorlar. Türkiye'de çok beğendiğim bir diğer şey de **ders dışı aktiviteler**. Bu aktiviteler benim çok hoşuma gitti çünkü Fas'ta bu tür etkinlikler pek yaygın değil. Örneğin, TÜBİTAK projeleri, şenlikler ve münazaralar gibi etkinlikler düzenliyorlar (K3). Gerçekten çok iyi. Ben bütün hocalarımı çok seviyorum. **Hepsi her zaman yardımcı olmaya çalışıyor**. Mesela, herhangi bir konuda yardıma ihtiyacım olduğunda, onlara kolayca ulaşabiliyorum. Bir mesajla bile sorumu iletebiliyorum, "Hocam bu konuyu anlamadım, anlatabilir misiniz?" diye sorabiliyorum. Genellikle **ya hemen**

yardımcı oluyorlar ya da okulda anlatacaklarını söylüyorlar ve gerçekten anlatıyorlar.

Hepsi bu konuda çok çabılıyor, bu yüzden bütün öğretmenlerimi çok seviyorum (K9).

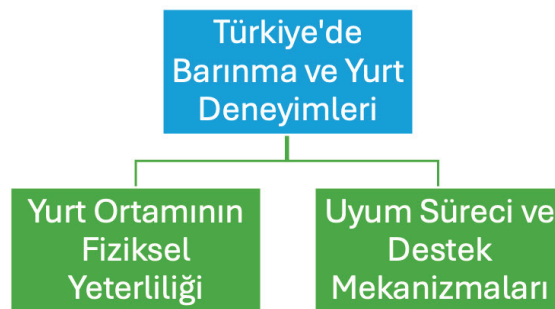
Katılımcılar, Türkiye'deki eğitim kalitesinden memnun olduğunu belirtmiştir. "Olumlu da var olumsuz da var. Sırbistan'a kıyasladığım zaman eğitim, **buradaki eğitim daha iyi, daha kaliteli diyorum. Hocalar da daha kaliteli. Böyle sanki içten severek anlatıyor.** Onun dışında okul güzeldi. Özellikle bu okul bizim okulumuz. Tarihi bir okul olduğu için mi bilmiyorum başka okullara gittim, o kadar değildi yani. Yarışmalara falan gittiğin zaman imkanları bu kadar değildi" (K4).

Bazı katılımcılar da Türkçeyi öğrenmenin eğitim süreçlerine olumlu katkı sağladığını belirtmiştir. "Gerçekten çok farklı bir deneyim yaşıyorum çünkü şimdi başka bir dil öğrendim. **Başka bir dil öğrenince zihnim açılıyor.** Artık ana dilim dışında Türkçe ve İngilizce de konuşabiliyorum. Bu durum benim zihnimi çok açtı. Artık sadece kendi dilimde değil, Türkçe ve İngilizce de düşünebiliyorum. **Uluslararası bir öğrenci olarak, yurt dışında okumanın bana kazandırdığı bu çok kültürlü deneyim gerçekten farklı.** Memleketimdeki arkadaşlarım sadece oradaki kültüre alışırken ben hem Türkiye'nin hem de Tanzanya'nın kültürünü gördüm ve **ikisini karşılaştırabiliyorum.** (K1).

Bazı katılımcılar, Türkiye'de aldıkları eğitimin ufuklarını açtıklarını ve daha geniş bir bakış açısı kazandıklarını belirtmişlerdir.

Çok şey kattı. **Benim vizyonum, benim ufukum kısıtlıydı.** Türkiye'ye geldiğim zaman daha da genişledi. Ben kısıtlı düşünüyordum ama Türkiye'ye geldiğim zaman genişledi. Dünyaya baktığımız zaman evet, şimdi bu Fransızlar bizi kültürümüzü yok etmişler o niyetle gelmişler ben onu bilmiyordum. Türkiye'ye geldiğim zaman hocalar anlata anlata ben anladım. Bu konularda ufukumu Türkiye açtı (K10). **Geniş bakış açısı kazandırdı** bana mesela. Mesela MUN vardı, katıldım. Mesela MUN büyük bir organizasyon. Çok güzel yani orda o diğer okullardan tanıdığım arkadaşlarım var, Bayrampaşa'dan, Beyoğlu İmam Hatip'ten falan. Bilmiyorum ya ben o kadar sosyal bir adam değildim yani o kadar da yani. Şey değildim, yani insanlar benimle konuşmadığı sürece ben gidip konuşamazdım (K12). Az önce de söylediğim gibi, eskiden hangi mesleklerde veya işlerde başarılı olabileceğimi bilmiyordum. **Kriterlerimi tanımiyordum. Burada kriterlerimi tanıma fırsatı buldum.** Ne yapabileceğimi ve bana neyin uygun olduğunu öğrendim. Sürekli yapılan etkinlikler, özellikle rehberlik etkinlikleri sayesinde hangi alanlarda başarılı olduğumuzu, neler yapabileceğimizi ve kriterlerimizin neler olması gerektiğini öğreniyoruz. Bu konuda akademik olarak çok fazla yardım sağlanıyor. (K14).

Araştırmanın dördüncü ana teması olan Türkiye'de barınma ve yurt faaliyetleri; yurt ortamının fiziksel yeterliliği ve uyum süreci ve destek mekanizmaları olarak iki alt kategoriden oluşmaktadır (Şekil 5).

Şekil 5. Türkiye'de Barınma ve Yurt Deneyimleri

Tablo10. Yurt Ortamının Fiziksel Yeterliliği

Yurt Ortamının Fiziksel Yeterliliği	Odaların düzen ve konfor seviyesi	K10, K4, K7, K18, K8,
	Yemek hizmetlerinin kalitesi	K10, K8, K5, K11, K9, K6
	Çalışma alanlarının ve internet erişiminin yeterliliği	K13, K7, K8
	Yurt içi yaşamın fiziksel koşulları ve genel temizlik düzeni	K10, K4, K5

Katılımcıların yurt ortamının fiziksel yeterliliği ile ilgili verdikleri cevaplar incelendiğinde, odaların düzen ve konfor seviyesi, yemek hizmetlerinin kalitesi, çalışma alanlarının ve internet erişiminin yeterliliği, yurt içi yaşamın fiziksel koşulları ve genel temizlik düzeni gibi kodların öne çıktığı görülmektedir.

Oda: Hocam bu yurttaki odalar **çok kalabalık**, 8 kişilik. Bazıları horluyor yada konuşuyor bi' sessiz olamıyoruz odalarda yani çünkü uyumak istediğin zaman şey yapıyorlar yani yada telefonla uğraşıyorlar. Bu yüzden 8 kişilik oda çok iyi gelmiyor (K10). Biz uluslararası öğrencilerle aynı odalarda kalıyoruz ama Türklerle aynı okulda kalamıyoruz. **İşte istedik, ben mesela bir sefer istemiştik ama yönetim izin vermedi**, onlarla kalamıyoruz (K18). Odaların her dönemde değişmesi ve zaten kendi oda arkadaşlarımı seçme kabiliyetim olmamasından dolayı benim için sıkıntılı oluyor. Ya mesela ben herkesle anlaşamıyorum yani işte gidip ben bununla kalamıyorum dediğimde "ya işte dene" diyor. Bir hafta sonra hocam ben kalamıyorum her gün yani odayı değiştirmek istiyorum dediğimde o zaman da zaten değiştirecek bir yer yok yani tam olarak böyle neredeyse tamamlamış oluyor. O yüzden **böyle oda arkadaşını seçme kabiliyetinin olması bence daha iyi. Daha rahat olabileceğin insanlarla kalmak daha iyi**. Yani işte odayı temiz tutacak insanlar ... mesela ben pencereyi açmadan uyuyamıyorum, diğeri yok, ben rahatsız oluyorum diyor. Ya mesela bu arada sıkıntı çıkıyor işte ben nefes alamıyorum orada hasta oluyorum diyor. Bu biraz sıkıntılı. (K13)

Çalışma: Değerlendirmeye mesela etüt odasıyla başlayayım. Ders çalışılır ama şöyle bir şey, bence öğrencilerin kendisi biraz sıkıntılı, orada oturuyorlar, sohbet ediyorlar. 2-3 kişi sohbet etmeye kalksalar da yani yavaş yavaş konuşmuyorlar. **Bağırarak birbirleriyle anlaşılıyorlar**. Bu biraz sıkıntı ama onun dışında şöyle bir şey var etüt odasında internet üzerinden de bir şeyler çalışmak istiyorum ama **wifi oraya ulaşamıyor**. Yani bazı noktalarına ulaşıyor, bir kaç sandalyenin olduğu yerde ulaşıyor ama uzak olan taraflara ulaşamıyor. Mesela ben internet üzerinden ders yapmak istiyorsam oraya gitmeyip odamda yapıyorum. Yani odamda çok daha iyi çekiyor. Aslında zaten etüt odasında çok fazla insan olunca wifinin yavaş olması normal diye düşünüyorum. O yüzden böyle daha normal ders çalışacaksam oraya gidiyorum. İnternet üzerinden çalışacaksam odamda kalıyorum. Zaten odamdaki insanlar da orada sıkıntı yapmıyorlar. Gürültü yapmıyorlar, iyi çalışabiliyorum (K13).

Yemekler: Mesela çamaşırları yıkıyor, bu iyi ama bir şekilde **kayboluyor**. Bir de **ütüleyemiyoruz**, ütü bile yok (...) Ben mesela yemeklere de dayanamıyorum, olmuyor. Türk yemeği olduğu için değil çok fazla insana yapıldığı için **yağlı ve kalitesiz** oluyor. Bu olmaz (K5). Türk yemeklerini severim ama yurt yemeklerini fazla sevmem, **yağlı oluyor**. Şöyle oluyor, ne bileyim, çok beğenmiyorum. Yani yine de idareye söylüyoruz ama çok fazla kişi olunca pek şey yapma imkanları yok

diye düşünüyorum işte yapmak isteseler bile 180 kişi kalıyoruz burada. Hafta boyunca okuldaki öğrencilere de yapıyorlar mesela. Ne bileyim sadece sıkıntı o mesela işte yağlı olması. (K9) Bir de mantıyı sevmiyorum çünkü yoğurt koyuyorlar ve ben yoğurt sevmiyorum. Ama Nuran Hoca bunu öğrenince yoğurt koymadıklarını biraz ayırdı. Benim için güzel yani (K6)

Tablo11. Uyum Süreci ve Destek Mekanizmaları

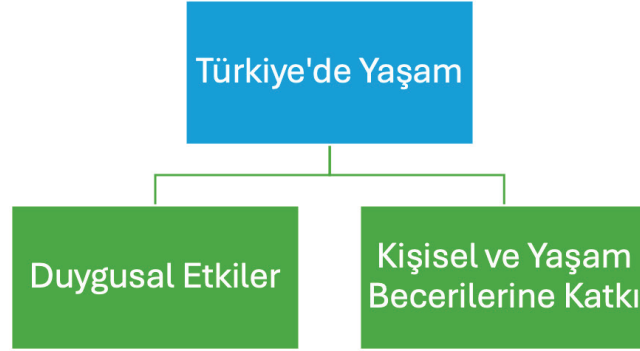
Uyum Süreci ve Destek Mekanizmaları	Uyum sürecinde yurttaki arkadaşlık ortamının katkısı	K10, K7, K4, K15, K8, K11, K19, K2
	Yurt personellerinin desteği	K1, K4, K12, K13, K18, K5

Kalınan yurdun öğrencilerin uyum sürecinde önemli bir etkisinin olduğu görülmüştür. Verilen cevaplara bakıldığında;

Arkadaşlık: Evet, **ilk geldiğimde bana tercümanlık konusunda yardım eden bir abi vardı.** O, beni odama kadar götürdü ve sonrasında beni arkadaşlara bıraktı. Arkadaşlar, spor salonunun, yurdun çıkışının nerede olduğunu ve diğer gerekli bilgileri anlattılar. İlk geldiğimde akşam yemeklerini hep kaçırmıştım çünkü yemekhane nerede bilmiyordum. **Bu bilgileri de arkadaşlardan öğrendim.** (K10). Mesela, dünyadaki neredeyse her dili bilen öğrenciler var burada. Ben Bangladeş'ten geldiğimde hiçbir şey bilmiyordum, **ama Urduca ve Hintçe bilen öğrenciler vardı ve onlar çok yardımcı oldular.** Hocalar da bu konuda yardımcı oluyorlar, çevrelerinde tercüman kullanarak iletişim sağlıyorlar ve böylece birçok şeyi halledebiliyoruz. (K11). Şöyle burayı bitiren üniversiteli abilerle programlar yapıyoruz. Onlarla tanışıyoruz. Kendimiz soru olursa onları soruyoruz. Bir gün burayı bitiren bir abi geçen şöyle dedi. **Sınavlar başlıyor, sınavlar için ne gerekiyorsa yardım edebiliriz dedi** (K7). (Türk öğrencilerle) Ben çok iletişime geçmiyorum, tanıyorum bazılarını konuşuyoruz gerçekten. **Ama çok yakın bir arkadaşım yok Türklere hani mesela hiç bir kere onlarla dışarı çıkmadım. Sadece yurttan konuşuyoruz bazen bu kadar** (K3)

Personel: Yurttan kalmak gerçekten daha iyi. Arkadaşlarla ilişkiler çok önemli. Mesela, yapamadığım bir konu veya soru olursa hemen arkadaşlarıma soruyorum ve o bana anlatıyor. Ayrıca, bilgi sahibi abiler ve belletmenler de yardımcı oluyor. Bir sıkıntı olduğunda hemen idareye gidiyoruz ve onlar bize yardım ediyor. Yurttan birçok faaliyet de düzenleniyor. **Örneğin, futbol turnuvaları var ve bu tür etkinlikler oldukça iyi.** Daha önce de söylediğim gibi, yurttan kalmak gerçekten daha iyi (K12). Kaynaşmamız ve uyum sağlamamız için düzenlenen **oryantasyon etkinlikleri gerçekten çok etkili ve başarılı oldu.** Mesela, Türk aileleri okulumuzda çocukları okuyan öğrencileri kahvaltıya davet ediyorlar. Bu davetler çok iyi, çünkü bize kendiliğinden davet ediyorlar. Kahvaltı, öğle yemeği ve akşam yemeği için davet ediliyor. Ben şimdiye kadar üç kez gittim ve gerçekten iyi oldu. **Hocalar da iyi, yurt genel olarak iyi bence. Bu konuda adaptasyon sürecinde bize çok yardımcı oluyorlar** (K18)

Araştırmanın beşinci ana teması olan Türkiye'de yaşam; duygusal etkiler, kişisel ve yaşam becerilerine katkı ve akademik katkı olarak üç alt kategoriden oluşmaktadır (Şekil 6).

Şekil 6. Türkiye'de Yaşam

Tablo12. Duygusal Etkiler

Duygusal Etkiler	Mutluluk ve memnuniyet	K8,K2,K9,K6,K16,K17,K12,K14
	Hayal kırıklığı	K10
	Aile özlemi	K7,K4,K1,K9,K6,K3,K16,K17,K12,K18,K11,K19
	Gurur	K16,K17,K12
	Duygusal rahatlık	K4,K15,K11,K19
	Endişe ve korku	K12,K18
	Kültürel şok	K10,K4,K9,K17,K12,K18
	Temsil ve sorumluluk hissi	K20
	Güven	K13,K15
	Türkiye hayranlığı	K10,K13,K8,K5
	İrkçılık ve ayrımcılık	K10,K1,K13,K5,K9,K6,K3,K17,K14
	İslami rahatlık	K1,K8,K11,K15
	Büyüme hissi	K7

Katılımcıların Türkiye'de yaşam süresince yaşadıkları duygusal his ve deneyimlerde **aile özlemi, kültürel şok ve ırkçılık ve ayrımcılık** gibi kodların olduğu görülmüştür.

Birçok katılımcı, Türkiye'de geçirdikleri eğitim sürecinden memnun olduklarını ve mutlu olduklarını belirtmiştir. *Türkiye'de eğitim almak beni **mutlu ediyor**. Burada olmaktan memnunum (K8).*

Bazı katılımcılar ise Türkiye'de yaşarken aile özlemi çektiklerini belirtmiştir. *"Ailemden uzakta olmak zor, **onları çok özliyorum"** (K9).*

Bazı katılımcı da üzülerek Türkiye'ye geldiklerinde kültürel şok yaşadıklarını, ırkçılık ve ayrımcılığa maruz kaldıklarını ifade etmişlerdir:

*Uluslararası öğrenci olarak burada olmak çok farklı bir deneyim. Yanlış anlaşılmasın, Türk olduğunuz için bunu söylemek istemiyorum ama **şu anda çok fazla mülteci sorunu var**. Hepimiz bu durumun farkındayız, haberleri okuyoruz ve neler olduğunu biliyoruz. **Ama biz buraya okumak için geldik, mülteci değiliz**. İnsanların bu durumu anlamalarını bekliyorum. Ne yazık ki, birçok kez saldırıya veya tacize maruz kaldık ve hala da bu tür durumlar yaşanıyor. Pazara veya herhangi bir yere gittiğimizde, **"Burada ne işiniz var, gidin ülkenize"** gibi tepkiler alabiliyoruz.*

Bu tür bakış açılarını anlamakta zorlanıyorum (K9). Yolda yürürken bazen 3-4 kişi yanımdan geçiyor, genellikle orta yaşlılar veya 15-20 yaş arası gençler oluyor. Ben onların yanından geçerken gelip beni azarlıyorlar. **“Ooo, işte o zenci abi, n’aber?”** gibi şeyler söylüyorlar. Ben bu tür şeyleri duymak istemiyorum. Kusura bakmayın, gelip garip sorular soruyorlar, edepsiz edepsiz şeyler söylüyorlar. **Bu tür davranışlardan gerçekten hoşlanmıyorum ve doğru olduğunu düşünmüyorum.** Geçen hafta Karabük’te yaşanan olaylar da bu durumu daha da kötüleştirdi. Adalar’a gittiğimizde bir çocuk, kızlarla tanışmaya çalışırken havalı görünmek için **“Baksana, Karabük Üniversitesi’ni buraya taşımışlar”** dedi. Bu tür şeyler duyunca moralim bozuluyor. Bu tür yorumlar komik değil. Bir şey söyleyemiyorum çünkü daha fazla konuşsam hatalı ben görüneceğim ve **sonunda polis gelirse beni tutacak.** Bu yüzden bir şey diyemeden oradan uzaklaştım (K13). Evet, var. Mesela Mersin’e gittik. Tatil için kış tatilinde. Oraya gittiğimizde şöyle bir yere gidiyorduk arkadaşlarımla sonra bize bakıyorlardı. Sonra biz selamın aleyküm dedik onlar hiç bir şey demediler. Tamam, biz susup yine geçmeye geçtik. Ondan sonra biriyle karşılaştık ve o bize şöyle dedi. **“Artık Türkiye hep yabancılarla doldu. Yabancılardan nefret ediyorum artık, bıktık”** demişti (K6).

Tablo13. Kişisel ve Yaşam Becerilerine Katkı

Kişisel ve Yaşam Becerilerine Katkı	Bağımsızlık	K11,K17,K12,K18,K11,K10,K7,K4,K1,K13,K8
	Zaman yönetimi	K11,K17,K12,K18,K11,K7,K4,K1
	Problem çözme	K11,K12,K18,K11
	Sosyal beceriler	K11,K17,K12,K18,K4,K13,K2,K9,K6,K3
	Özgüven	K15,K19,K13,K3
	Tolerans (Hoşgörü)	K15,K19
	Sorumluluk	K11,K10,K13,K8
Adaptasyon	K19	

Katılımcıların Türkiye’de yaşam süresince *kişisel ve yaşam becerilerine katkı* olarak **bağımsızlık, sosyal beceriler, zaman yönetimi ve problem çözme** gibi kodların olduğu görülmüştür.

Bazı katılımcılar, Türkiye’de özgüvenlerinin arttığını ve bağımsızlık kazandığını belirtmişlerdir.

Kesinlikle şunu diyebilirim ki buraya geldikten sonra **daha özgüvenli oldum.** Örneğin, etkinliklerde sahneye çıkabiliyorum ve bir konuşma yapabiliyorum. Düzenlediğimiz Birleşmiş Milletler Konferansı’nda liderlik yaptım. Fas’tayken bunu asla yapamazdım; sahneye çıkmazdım, hatta 20 kişilik bir grubun önünde bile bir proje sunmazdım. **Ama şimdi, özgüvenimin arttığını fark ettim ve bu durumu gerçekten çok beğeniyorum.** (K3) En azından **bağımsız oldum** ve ülkemde olduğum 8 ay öncesine göre vaktim çoktu ama burada spor, okul filan zamanım daha faydalı geçiyor (K7). Bu deneyim gerçekten çok iyi oldu. **Arkadaş edinme konusunda özgüven kazandım ve şimdi kendimi daha olgun hissediyorum.** Afganistan’da olsaydım böyle hissetmezdim çünkü orada ailem olsa da olmasa da zorlu bir hayatta kalma mücadelesi veriyor olacaktım. **Burada ise, bu deneyimler sayesinde kendimi geliştirme ve büyüme fırsatı buldum** (K18).

Bazı katılımcılar, Türkiye’de yaşamın sosyal becerilerini ve sosyalliklerini geliştirdiğini ifade etmiştir.

Sosyalleşme konusunda gerçekten çok yardımcı oldu. Daha önce çok çekingen birisiydim. Eğer daha önce burada benimle konuşmuş olsaydınız, bu şekilde konuşamazdım. **Şimdi ise kendimi daha rahat ifade edebiliyorum** (K13).

Araştırmanın altıncı ana teması olan gelecek ve kariyer planları; Türkiye’de kalma, ülkesine dönme ve başka bir ülkeye gitme olarak üç alt kategoriden oluşmaktadır (Şekil 7).

Şekil 7. Gelecek ve Kariyer Planları

Tablo14. Gelecek Planları

Gelecek Planları	Türkiye’de kalma	K1,K3,K4,K6,K7,K9,K12,K13,K14,K16,K19,K20
	Ülkesine dönme	K5,K6,K8,K10,K11,K13,K14,K15,K17,K18
	Başka ülkeye gitme	K2,K9,K10,K11,K18,K20

Katılımcıların gelecek planları incelendiğinde Türkiye’de kalma, ülkesine dönme ve başka bir ülkeye gitme gibi farklı kodların olduğu görülmüştür. Katılımcıların verdiği cevaplara bakıldığında:

Türkiye’de Kalma: Bazı katılımcılar, üniversite eğitimlerini Türkiye’de tamamlamayı planlamaktadır:

Mühendis olacağım, mekatronik okulları istiyorum Türkiye’de (K1). Ben tıp okumayı istiyorum ve hedeflerim doğrultusunda sınavlara yaklaşıyorum. Bazı sınavları geçtim ve umarım İstanbul’da tıp kazanırım. İstanbul’da okumayı çok istiyorum (K4). Evet, lise bittikten sonra üniversiteyi burada okumak istiyorum ama hala seçmedim, zor geliyor meslek seçmek. Düşünüyorum ama ne istiyorum hala bulamadım (K7). Eğitimimi Türkiye’ye borçluyum, gerçekten burada okuyup da bir şey yapmamak mümkün değil. Burada edindiğim bilgileri ve deneyimleri her zaman değerli buluyorum. Gitsem bile, mutlaka geri gelirim (K12). Yani, üniversiteyi burada, İstanbul’da okumayı düşünüyorum. Allah nasip ederse, inşallah bu gerçekleşir. Şu an için üniversiteye kadar bu planımı sürdürüyorum. Üniversiteyi bitirdikten sonra ülkeme geri dönüp orada çalışmalar yapmayı planlıyorum (K13). Üniversite burada okuyacağım inşallah, sonunda da dönmeyi düşünüyorum (K16).

Ülkesine Dönme: Bazı katılımcılar, üniversite eğitiminden sonra ülkelerine dönmeyi planlamaktadır:

Üçüncü bir ülkeye gitmeyi veya Arjantin'e dönmeyi düşünüyorum, ikisinin arasındayım. Büyük ihtimalle Arjantin'e döneceğim ama İtalya'ya da gitme ihtimalim var çünkü benim İtalyan kimliğim de var. Orayı da denemek istiyorum (K5). Aslında üniversiteyi okuyup okumayacağımı düşünüyorum da hala. Çünkü ülkemde iş hazır artık yani bekliyorlar, gel çalışırsın diyorlar. Ama ben üniversite okumayı düşünüyordum da (K8). Hayır ülkeme geri dönmek isterim (K15). Bu ikisi arasındayım. Türkiye'de kalmak istiyorum ama bazen ırkçılık olayları beni çok rahatsız ediyor. Bu tür olayları Türkiye'de daha fazla yaşadım ve bu durum beni düşündürüyor (K17).

Başka Ülkeye Gitme: Bazı katılımcılar, daha gelişmiş ülkelere gitmeyi planlamaktadır:

Hocam Türkiye'den daha gelişmiş bir ülke bulursam oraya geçeceğim. Uluslararası ticari okumak istediğim için oraya geçerim. Ülkeme hizmet etmek istiyorum daha doğrusu (K10). Kalmayı hiç düşünmüyorum. Burada ben böyle şahsi olarak okuldan sonra Almanya yani Avrupa'daki bir ülke yoksa şey Yani Katar Kuveyt gibi bir ülke gitmek istiyorum. Ondan sonra memleketime dönmek istiyorum (K11). Üniversiteyi Türkiye dışında okumak istiyorum. Ömür boyu burada kalmayı hiç düşünmedim ve düşünmem de. Ailemi, akrabalarımı ve vatanımı bırakacak değilim (K18). Aslında, başka bir ülkede okumayı düşünüyorum. Türkiye'nin kötü olduğunu düşündüğüm için değil, farklı bir yer görmek, başka bir dili öğrenmek ve farklı bir kültürle tanışmak istediğim için. Ancak, eğer başka bir ülkeye gidemezsem, sorun yok. Türkiye'de kalırım çünkü Türkiye'yi seviyorum (K20).

Öğrencilerin gelecek planları, buldukları duruma ve kişisel hedeflerine göre büyük ölçüde farklılık göstermektedir. Çoğu öğrenci burada lise eğitimini aldığı Türkçe öğrendiği ve YÖS sınavına girebilme şansı olduğu için üniversite eğitimini Türkiye'de tamamlamayı düşünmektedir ancak bazıları daha gelişmiş ülkelere gitmeyi veya ülkesine dönmeyi planlamaktadır

Araştırmanın son ana teması ise yeni gelecek uluslararası öğrencilere tavsiyelerden oluşmaktadır (Tablo-15):

Tablo15. Tavsiyeler

Tavsiyeler	Mutlaka Türkçeyi iyi öğrenin	K7,K4,K1,K13,K5,K2,K14,K11,K15,K12,K17
	Çekinmeden bol bol pratik yapın	K7,K4,K1,K5,K14
	Kendinizi geliştirin	K7,K4,K1,K8,K2,K3,K20,K11,K18,K12,K16
	İnsanların yorumlarını fazla ciddiye almayın	K6,K3,K20,K14
	Derslere odaklanıp sıkı çalışın	K7,K1,K8,K2,K9,K14,K19,K12,K17
	İnsanlarla iyi ilişkiler kurun	K7,K4,K20,K5,K2,K19,K17
	Sabırlı olun	K5,K9,K19,K18,K15,K12,K17
	Farklı kültürlerle toleranslı olun	K8,K5,K19,K12,K17,K16,K10
	Zorluklara karşı güçlü ve hazırlıklı olun	K1,K13,K19,K17,K10
	Aile ve gurbet özlemi olacak	K1,K14
	Şehri gezip keşfedin	K8,K2,K3,K19,K11,K18
	Sosyal ve kültürel etkinliklere katılın	K8,K2,K3,K19,K11,K18

Tavsiyeler	Kendinize güvenin	K13,K6,K20,K19
	Adaptasyon süreci zorlu olabilir	K1,K5,K9,K15
	Önyargılardan kaçının	K5,K18,K15
	Zamanı etkili kullanın	K8,K2,K16
	Başvuru sürecinde destek alın	K18,K15

Katılımcıların Türkiye'ye gelecek yeni öğrencilere tavsiyelerine yönelik kodlardan **farklı kültürle-re karşı toleranslı olma, mutlaka Türkçeyi öğrenme, çekinmeden bol bol pratik yapma, derslere odaklanıp sıkı çalışma, kendini geliştirme ve insanlarla iyi ilişkiler kurma** gibi kodların olduğu görülmüştür. Katılımcıların verdiği cevaplara bakıldığında;

*Buralar gerçekten güzel yerler, güzel **tecrübeler** edin derdim. **9. sınıfta Türkçeyi iyice öğren, sonra 10. sınıfta İstanbul'u gezersin.** 11. sınıf muhtemelen ders olarak en zor olacak, ardından 12. sınıfta üniversiteye hazırlık yaparken zaman çok hızlı geçecek. **En azından benim 3 yılım çok hızlı geçti, sanki bir yıl gibi geldi.** (K2). Eğer bir sene sonra geleceksen, **Türkçe öğren derdim. Kendini geliştirmeye çalış ve genel bilgiye sahip olabildiğin kadar ol.** Ama eğer yarın buraya geleceksen, hiç utanmadan Türkçe konuş derdim. Çünkü bizim sınıfta çoğu kişi geldiğinde İngilizce konuşuyordu ve bu yüzden Türkçeyi pek iyi öğrenemediler. Diğer insanlar dalga geçecek ya da garip bakacak diye endişelenme. Bazıları Türkçeyi geliştirdi, bazıları ise bırakmak zorunda kaldı (K4). Benim yaşadığım tecrübelerden şunu söyleyebilirim: **Kendinden başka kimse sana tam anlamıyla yardımcı olamaz.** Evet, bazı insanlar yardım edebilir, ama kimse sana ailen gibi sahip çıkamaz. **Bu yüzden, sana iyi davranan birine çok fazla güvenme çünkü o kişi çekilirse sen düşersin ve yabancı bir ülkede yalnız kalırsın.** Kendi kendine sahip çıkman lazım. İlk olarak, dil öğrenmelisin. Çünkü dili öğrenemezsen, ne insanlardan yardım alabilirsin ne de kendi kendine yeterli olabilirsin (K13). **Yani, en çok insanları tanımaya çalış. Konuş, tanış ve bu şekilde çevre edin. Türkiye'yi gezmek gerçekten muhteşem.** Çanakkale, Bursa, Antalya, Kuşadası gibi yerler harika. Bunları söyleyebilirim çünkü yurttayken de gezme fırsatım oldu. Konya'ya gittim, kendim Batman'a ve Siirt'e gittim. Gezmek ve yeni yerler keşfetmek hem eğitici hem de keyifli oluyor (K11). **Fazla takılmayın, kendinize odaklanın.** Dininize bağlı kalın, çünkü gerçekten böyle bir zamanda bizi kurtaracak tek şey Allah'tır. O yüzden dinimize bağlı kalmak çok önemli. **Başarılı olun ve kendi ülkenizi en iyi şekilde temsil edin. Çünkü burada sadece kendinizi değil, ülkenizi de temsil ediyorsunuz.** Bu sorumluluğu taşıyamayacağınızı düşünüyorsanız, kendi ülkenize dönmeyi tercih edin. Ancak burada yaşamaya devam edecekse-niz, en iyi şekilde temsil etmek için çaba gösterin (K20).*

Sonuç ve Öneriler

Bu araştırma, **uluslararası öğrenci programları aracılığıyla Türkiye'ye gelen lise öğrencilerinin** eğitim, uyum ve yaşam süreçlerine odaklanarak deneyimlerini anlamayı amaçlamaktadır. Bulgular, öğrencilerin Türkiye'ye **geliş nedenlerini, destek veren kurum ve kişileri, Türkiye hakkındaki ön bilgi ve beklentilerini, uyum süreçlerindeki zorlukları ve kolaylaştırıcı faktörleri, eğitimlerinin zorluklarını ve olumlu yanlarını, yurt ve konaklama deneyimlerini, Türkiye'de yaşamının duygusal etkilerini, kişisel, akademik ve yaşam becerilerine katkılarını ve gelecekteki kariyer planlarını** ortaya koymaktadır.

Araştırma, öğrencilerin Türkiye'yi burs ve eğitim olanakları, daha iyi eğitim alma isteği, dini ve akademik eğitim olanaklarının bir arada olması, aile etkisi ve teşviki ve kültürel deneyim arzusu gibi çeşitli nedenlerle tercih ettiklerini ortaya koymaktadır. **Bu da Türkiye'nin eğitim ve kültür olanaklarının uluslararası öğrenciler için cazip olduğunu göstermektedir.** Ayrıca, ailelerin ve sosyal çevrelerin rolü de öğrencilerin tercihlerini etkilemede önemli bir rol oynamaktadır. Öğrencilerin Türkiye'de eğitim alma yönelimlerinde aile desteği, Diyanet bursları ve okul rehberliği büyük önem taşımaktadır. Bu durum, **ailelerin ve yerel kurumların uluslararası öğrencilerin eğitim yolculuklarında desteklenmesinde kritik bir rol** oynadığını göstermektedir.

Araştırma bulgularından elde edilen verilere göre gelen uluslararası öğrencilerin Türkiye'ye gelmeden önce sahip oldukları ön bilgiler büyük ölçüde medyadan, dizilerden, genel kültür kaynaklarından, kişisel deneyimlerden ve eğitim sisteminden edinilen bilgilerden oluşmaktadır. Bu bilgiler, öğrencilerin Türkiye'ye ilişkin olumlu bir algı geliştirmelerine yardımcı olmakta ve ülkeye uyum sağlamalarını kolaylaştırmaktadır. Ancak bu ön bilgiler bazen eksik veya yanıltıcı olabilmekte, öğrencilerin **Türkiye'ye geldikten sonra gerçek deneyimlerine dayanarak anlayışlarını güncellemelerini gerektirmektedir. Bu durum, öğrencilerin uyum sürecini ve Türkiye'deki genel deneyimlerini doğrudan etkilemektedir.**

Türkiye'deki uluslararası öğrencilerin uyum süreci ise bireysel farklılıklara bağlı olarak önemli ölçüde değişmektedir. Bu süreç büyük ölçüde **öğrencilerin dil becerilerinden, kültürel farkındalıklarından ve sosyal destek sistemlerinden** etkilenmektedir. Türkçe öğrenmenin zorluklarına rağmen, öğrenciler bu engeli aşmak için dil kursları ve günlük pratikler yoluyla çaba göstermektedir. Öğrencilerin uyum sürecini kolaylaştıran temel faktörler arasında okullardaki **sosyal faaliyetler, öğretmen ve idarecilerin destekleyici tutumları ve akran gruplarının yardımı** yer almaktadır. Öğrenciler Türkiye'deki uyum süreçlerinde çeşitli zorluklarla karşılaşmaktadır. Bunlar arasında Türkçe dilinin karmaşıklığı, yemek farklılıkları ve idari konular yer alabilmektedir. Özellikle ilk dönemde öğrencilerin dil engeli, kültürel farklılıklar ve beslenme alışkanlıklarına uyum sağlama konusunda zorlandıkları görülmektedir.

Araştırma bulguları, yurt ortamının fiziksel yeterliliği ve uyum sürecindeki destek mekanizmalarının,

öğrencilerin Türkiye'deki yaşamlarına büyük ölçüde etki ettiğini ortaya koymaktadır. **Odaların kalabalıklığı, yemek hizmetlerinin kalitesi ve çalışma alanlarının yetersizliği** gibi fiziksel sorunlar, öğrencilerin yurt yaşamını zorlaştıran temel etmenler olarak öne çıkmaktadır. Ancak, **yurt personelinin ve arkadaşlarının sağladığı destekler**, öğrencilerin uyum süreçlerini kolaylaştırarak duygusal, kişisel ve akademik gelişimlerine önemli katkılar sağlamaktadır. Özellikle, **öğrenciler arasındaki dayanışma ve yurt personelinin rehberlik hizmetleri**, uyum sürecinde kritik bir rol oynamaktadır. Öğrenciler, yurt idaresinin ve personelinin desteğinin adaptasyon süreçlerini kolaylaştırdığını sıkça vurgulamaktadır.

Öğrenciler, Türkiye'de geçirdikleri süre boyunca çeşitli **duygusal zorluklarla** karşılaşmaktadırlar. Ailelerinden uzakta olmaları bazen duygusal sıkıntılara yol açsa da yeni **arkadaşlıklar ve destekleyici** bir ortam bu zorlukların üstesinden gelmelerine yardımcı olmaktadır. Ancak bazı durumlarda ırkçılık ve ayrımcılık gibi olumsuz deneyimlerle de karşılaştıklarını dile getirmektedirler, bu durum da onları çok üzmektedir.

Türkiye'de yaşamak, öğrencilerin **kişisel ve yaşam becerilerine** önemli katkı sağlamaktadır. Bağımsız yaşamayı, farklı kültürlerle etkileşim kurmayı ve çeşitli deneyimlerle özgüvenlerini artırmayı sıklıkla vurgulamışlardır. Türk eğitim sistemi ise öğrencilerin akademik gelişimine önemli katkılar yapmaktadır. Yoğun müfredatları ve akademik disiplini öğrencilere kazandırarak, daha fazla çaba harcamaları gerektiğini fark ettirmekte ve bu süreçte öğretmenlerin destekleyici tutumları ve sağladıkları ek kaynaklar da önemli rol oynamaktadır. Diğer yandan, Türkiye'deki eğitim süreçlerinde bazı zorluklar da mevcuttur. **Dil engelleri, yeterli öğretmen sayısının olmaması ve eğitim materyallerine erişim** konuları öne çıkmaktadır. Özellikle İngilizce eğitimindeki tutarsızlıklar ve öğretmen eksiklikleri, öğrenciler için büyük zorluklar yaratmaktadır. Bununla birlikte, Türk eğitim sisteminin destekleyici tutumları, yüksek kaliteli eğitim imkanları ve okullardaki sosyal faaliyetler, öğrencilerin eğitim süreçlerini daha verimli hale getirmelerine yardımcı olmaktadır.

Öğrencilerin kariyer planları incelendiğinde, **bazıları Türkiye'de kalmayı ve burada kariyer yapmayı planlamaktadır**. Bu kararlarında Türkiye'deki **eğitim ve kariyer fırsatlarının etkisi** büyük olmuştur. Türkiye'deki destekleyici ortam ve profesyonel imkanlar göz önünde bulundurularak, bu öğrenciler ülkede uzun vadeli bir gelecek görmektedirler.

Diğer bir grup öğrenci ise eğitimlerini tamamladıktan sonra **ülkelerine dönerek** Türkiye'de edindikleri bilgi ve deneyimleri kendi toplumlarına fayda sağlayacak şekilde uygulamayı hedeflemektedir. Bir başka grup ise uluslararası alanda kariyerlerini ilerletmek amacıyla **başka bir ülkeye** gitmeyi düşünmektedir. Farklı kültürlerde yaşamayı ve geniş bir bakış açısı kazanmayı hedefleyen bu öğrenciler, eğitimleri sırasında edindikleri deneyimlerin uluslararası kariyer hedeflerini şekillendirdiğini belirtmektedirler.

Genel olarak, Türkiye'deki uluslararası öğrencilerin deneyimleri önemli bireysel farklılıklar göstermekte ve çeşitli faktörlerden etkilenmektedir. Dil engelleri, kültürel farkındalık ve sosyal destek sistemleri, uyum süreçlerinde önemli rol oynamaktadır. Türk eğitim sistemi, öğrencilerin akademik ve kişisel gelişimlerine önemli katkılarda bulunmuş olup, karşılaşılan zorluklara rağmen bu süreci desteklemektedir. Gelecek planları, öğrencilerin kişisel hedefleri ve deneyimleriyle şekillenmektedir. Bu bağlamda, Türk eğitim kurumlarının ve sosyal destek mekanizmalarının uluslararası öğrencilerin deneyimlerini iyileştirmek için daha fazla çaba göstermesi gerekmektedir.

ÖNERİLER

Araştırma bulgularına ve mülakatlara dayanarak, aşağıdaki öneriler Türkiye'deki uluslararası öğrencilerin eğitim ve uyum süreçlerini daha etkili ve verimli hale getirmeyi amaçlamaktadır:

Aile Desteğinin Güçlendirilmesi

- **Bilgilendirme:** Aileler, çocuklarının eğitim süreci hakkında daha fazla bilgilendirilmeli ve ailelerin Türk eğitim sistemini tanımaları sağlanmalıdır. Bu amaçla, Millî Eğitim Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı, stkl'lar ve diğer paydaşlar tarafından ortak çalışma yürütülmelidir.
- **İletişim:** Öğrencilerin aileleriyle düzenli iletişim kurmaları teşvik edilmelidir. Ailelerin öğrencilere olan destekleri, uyum sürecinde önemli bir rol oynamaktadır.

Sosyal Çevrenin Genişletilmesi

- **Arkadaş Desteği:** Okul yönetimleri ve yurtlar, öğrencilerin sosyal çevrelerini genişletmelerini sağlayacak etkinlikler düzenlemelidir.
- **Topluluk Etkinlikleri:** Öğrencilerin sosyal çevreleriyle daha iyi ilişkiler kurabilmeleri için topluluk etkinlikleri ve sosyal programlar düzenlenmelidir. Bu etkinlikler, öğrencilerin sosyal destek sistemlerini güçlendirebilir. Bununla birlikte, Türk öğrenciler ile yabancı öğrenciler arasındaki bağın güçlendirilmesi adına bazı uluslararası imam hatip liselerinde uygulanan yabancı öğrencilerin Türk arkadaşlarının evine ziyaret etmesi gibi sosyal faaliyetler genelleştirilmelidir.

Dil Eğitiminin Geliştirilmesi

- **Dil Programları:** Türkçe öğrenme sürecini kolaylaştırmak için dil eğitimi programlarının kapsamı genişletilmeli ve bir yıllık hazırlık Türkçe dil kursu sunulmasının elzem olduğu görülmektedir. Buna ek olarak, akranlar arası pratik pratik imkanı artırılmalıdır. Son olarak, Fransızca veya İspanyolca gibi hazırlık eğitimleri olan imam hatip liseleriyle iletişime geçilerek ortak öğretmen ağının kurulması ve uluslararası imam hatip liselerinde görev alan öğretmenlerin bilinçlendirilmesi tavsiye edilmektedir.
- **Dil Pratikleri:** Öğrencilere dil pratiği yapabilecekleri sosyal etkinlikler ve programlar düzenlenmelidir.

Kültürel Uyum Programları

- **Kültürel Eğitim:** Kültürel uyum programları öğrencilerin Türk kültürünü daha iyi anlamalarına yardımcı olabilir. Bu çerçevede kültürel turları, atölye çalışmalarını ve kültürel eğitim seminerleri daha da artırılabilir.
- **Oryantasyon:** Öğrencilerin uyum süreçlerini hızlandırmak için oryantasyon programları düzenlenmelidir. Bu programlar ile öğrencilere Türkiye'nin kültürel yapısı ve günlük yaşama dair pratikleri aktarılmalıdır.

Yurt ve Konaklama Koşullarının İyileştirilmesi

- **Fiziksel İyileştirmeler:** Yurtlardaki yemek, yatakhane, çalışma alanları ve diğer sosyal donatılar iyileştirilmelidir.
- **Psikolojik Destek:** Öğrencilerin duygusal ve sosyal destek ihtiyaçlarının karşılanması için yurtlarda psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmetleri sunulmalıdır.

Akademik Destek ve Danışmanlık

- **Bireysel Danışmanlık:** Öğrencilerin akademik başarılarını artırmak için bireysel danışmanlık hizmetleri artırılmalıdır.
- **Ek Destek Programları:** Öğrencilerin akademik başarılarını desteklemek için ek dersler ve çalışma grupları oluşturulmalıdır.

Kariyer Planlaması ve Gelecek Destekleri

- **Kariyer Danışmanlığı:** Öğrencilerin kariyer planlarını şekillendirmelerine yardımcı olmak amacıyla kariyer danışmanlığı hizmeti verilmelidir.
- **Staj ve İş İmkanları:** Öğrenciler Türkiye'deki iş ve staj olanaklarından yararlanmaları

için teşvik edilmelidir. Öğrencilerin staj ve iş olanaklarına erişimini kolaylaştırmak için iş dünyası ile işbirlikleri kurulmalıdır.

Bu öneriler, uluslararası imam hatip lisesi öğrencilerinin Türkiye'deki eğitim ve yaşam deneyimlerini iyileştirmeyi hedeflemektedir. İlgili kurumlar ve yetkililer bu önerileri hayata geçirerek, öğrencilerin uyum süreçlerini kolaylaştırılabilir ve genel memnuniyetleri artırılabilir.

Kaynakça

- Baskın, S., & Erkmen, İ. (2023). Türkçenin Yabancı Bir Dil Olarak Öğretiminde Yeni Bir Adım: Uluslararası İmam Hatip Liseleri ve Öğrencilerin Bu Okulları Tercih Nedenleri Üzerine Bir Araştırma. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (11), 374-751.
- Bayezit, F. (2017). Yumuşak Güç Unsuru Olarak Uluslararası İmam Hatip Liseleri. *Talim*, 1(2), 293-309.
- Cambridge, J. and Thompson, J. (2004). Internationalism and globalization as contexts for international education. *Compare a Journal of Comparative and International Education*, 34(2), 161-175. <https://doi.org/10.1080/0305792042000213994>
- Din Öğretimi Genel Müdürlüğü (2024). https://dogm.meb.gov.tr/pdf/UAIHL_Tanitim.pdf adresinden 29.07.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Dunne, S. and Edwards, J. (2010). International schools as sites of social change. *Journal of Research in International Education*, 9(1), 24-39. <https://doi.org/10.1177/1475240909356716>
- Erol, A., & Aşlamacı, İ. (2022). Uluslararası Mevlana Anadolu İmam Hatip Lisesinde Öğrenim Gören Uluslararası Öğrencilerin Uyum Deneyimlerinin İncelenmesi. *Talim*, 6(2), 168-195.
- Gardner-McTaggart, A. (2018). International schools: leadership reviewed. *Journal of Research in International Education*, 17(2), 148-163. <https://doi.org/10.1177/1475240918793955>
- Hill, I. (2012). Evolution of education for international mindedness. *Journal of Research in International Education*, 11(3), 245-261. <https://doi.org/10.1177/1475240912461990>
- Igarashi, H. and Saito, H. (2014). Cosmopolitanism as cultural capital: exploring the intersection of globalization, education and stratification. *Cultural Sociology*, 8(3), 222-239. <https://doi.org/10.1177/1749975514523935>
- Lee, M., Hallinger, P., & Walker, A. D. (2012). Leadership challenges in international schools in the asia pacific region: evidence from programme implementation of the international baccalaureate. *International Journal of Leadership in Education*, 15(3), 289-310. <https://doi.org/10.1080/13603124.2011.605475>
- Mayer, A. (2008). Expanding opportunities for high academic achievement: an international baccalaureate diploma program in an urban high school. *Journal of Advanced Academics*, 19(2), 202-235. <https://doi.org/10.4219/jaa-2008-772>
- Merriam, S.B. (2015). Nitel Araştırma: Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber. (S Turan Çev.) Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2024). <https://dogm.meb.gov.tr/www/uluslararasi-anadolu-imam-hatip-liseleri-burs-basvurulari-basladi/icerik/2099> adresinden 29.07.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Patton, M. Q. (2014). *Qualitative research & evaluation methods: Integrating theory and practice*. Sage publications.
- Sarı, H. (2011). Uluslararası ortaöğretim öğrencilerinin Türkiye'ye getiriliş süreci ve Türkiye'de karşılaşılan problemler. *Uluslararası Öğrenci Sempozyumu Bildiriler Kitabı 2015*, 127-140.
- Türk Diyanet Vakfı (2024) <https://diyanetburslari.tdv.org/wp-content/uploads/2024/01/IHL-Basvuru-Kilavuzu-2024-TR.pdf#page=14.14> adresinden 29.07.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Yagiz, B., Navruz, B., & Corlu, M. (2016). Investigating the impact of international general certificate of secondary education scores and gender on the diploma program scores in mathematics and science. *International Journal of Educational Reform*, 25(3), 250-264. <https://doi.org/10.1177/105678791602500302>

Yazarlar

Dr. Kurtuluş Öztürk

Lisans eğitimini İstanbul Üniversitesi Tarih Bölümü'nde (2001), yüksek lisansını Marmara Üniversitesi Türkiyat Enstitüsü Cumhuriyet Tarihi programında (2005), doktorasını Sabahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Yönetimi ve Denetimi alanında (2020) tamamladı. Temel ilgi alanlarını eğitim politikaları, eğitimin sosyal ve kültürel temelleri, eğitimde modernleşme gibi konular oluşturmaktadır. Öztürk'ün "Halil Hâlid Anti-emperyalist Bir Osmanlı Aydını (1869-1931)" ve "Modern Bireyi Eğitmek: II. Meşrutiyet Dönemi'nde Tedrisat, Terbiye ve Eğitim" adlı yayımlanmış iki kitabı bulunmaktadır. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır.

Doç. Dr. Ali Özdemir

Lisans eğitimini Marmara Üniversitesi'nde, yüksek lisans eğitimini Yeditepe Üniversitesi'nde tamamlamıştır. Doktora derecesini, "Yükseköğretim Kurumlarında Stratejik Yönetim İçin Bulanık Karar Verme Tabanlı Balanced Scorecard Yaklaşımı ve Bir Model Önerisi" başlıklı teziyle almıştır. Başlıca çalışma alanları arasında Stratejik Yönetim, Kalite Yönetimi, Davranışsal Karar Verme, Bulanık Karar Verme (Fuzzy Decision Making), Çok Kriterli Karar Verme, Karar Vermede Matematiksel Modeller ve Gri Sistem Teorisi (Grey System Theory) bulunmaktadır. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü'nde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

Doç. Dr. Yusuf Alpaydın

Lisans eğitimini 2003 yılında Boğaziçi Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü'nde, yüksek lisans çalışmasını 2006 yılında aynı üniversitede yetişkin eğitimi programında tamamladı. Doktora çalışmasını 2013 yılında İstanbul Üniversitesi Çalışma Ekonomisi alanında Türkiye'de yükseköğretim sistemi ve emek piyasası arasındaki ilişkileri konu alan teziyle bitirdi. Eğitim politikaları, eğitim-istihdam ilişkileri, yükseköğretim ve yetişkin eğitimi konularında araştırma ve yayınları devam etmektedir. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır.

Furkan Baki Zaralioğlu

Ortaöđretimini M. Emin Saraç Anadolu İmam Hatip Lisesi'nde, lisans derecesini Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nde tamamladı. Lisansüstü çalışmalarına İstanbul Üniversitesi Örgütsel Davranış programında devam etmektedir.

Sena Kart

Lisans eğitimini 2018 yılında İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Öğretmenliği bölümünde tamamladı. 2021 yılında yüksek lisansını İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi'nde Eğitim Yönetimi alanında bitirdi. Şu anda Marmara Üniversitesi Eğitim Yönetimi Doktora programına devam etmektedir. Yenilikçi okullar, STEM, yükseköğretim ve istihdam konularında araştırma ve yayınları bulunmaktadır.

İlim Yayma
Cemiyeti

1951

Adres: Nişancı Mah. Feshane Cad. No: 44 Eyüpsultan/ İstanbul
Telefon: +90 212 427 43 70 | E-posta: iyem@iyc.org.tr | Web: iyc.org.tr